

Naša revolucija

Letos mineva 35 let, ko so bili položeni temelji nove Jugoslavije. To je zgodovinsko obdobje, ki bo za vedno ostalo temeljni mejnik, eden najpomembnejših dni v zgodovini revolucije naših narodov in narodnosti.

Tega dneva najbrže ne bi nikoli dočakali, če ne bi znala naša Komunistična partija vgraditi v boj naše revolucije vse sile naših narodov in narodnosti, ki so se borile skozi stoletja proti tujim zavojalcem, toda tokrat ni šlo zgolj za nacionalno osvoboditev, marveč tudi za socialno osvoboditev naših narodov. Nismo hoteli živeti samo v svobodni domovini, marveč v socialno pravični domovini, kajti, kakor je nekoč dejal tovariš Tito, naši narodi se ne bi borili, če ne bi vedeli, da se borijo za boljše, za pravičnejšo domovino, to pa so morali vedeti že takrat, ko so se borili za pravice delavskega razreda in delovnih ljudi v stari državi. To prepričanje v boljši svet, v pravičnejšo domovino, je bila tisto osnovno gibalno, ki ga nobena sila ni mogla ustaviti, pa naj bi bila številčno še tako močna in do zob oborožena. To je dokazala naša oborožena revolucija v velikih in majhnih bitkah našega oboroženega boja.

Nič nas ni moglo ustaviti na tej poti, bojevali smo samoniklo revolucijo, bili smo krvavi boj, padlo je nešteto borcev za novi svet. Stavba AVNOJ je tisto, kar je že bilo, lahko samo potrdila in znova zapisala na zastave naše revolucije, da se bomo bojevali vse dotlej, dokler ne bo v svobodi in pravičnejši domovini živelo vse naše delovno ljudstvo, vsi naši narodi in vse narodnosti.

Istočasno smo se zavedali, da z zmago naš boj ni končan. Nič ne bi ostalo od revolucije, če boja ne bi nadaljevali v svobodi. Začel se je boj za obnovo porušene domovine. Lahko smo ponosni, da smo v tem času začeli graditi našo samoupravno pot, ki je tako sprostil pobudo delovnih ljudi, njihovo aktivnost na delu, v boju za boljše življenje vseh delovnih ljudi, za lepšo in bogatejšo domovino, da danes lahko našo državo štejejo v industrijsko srednje razvite države.

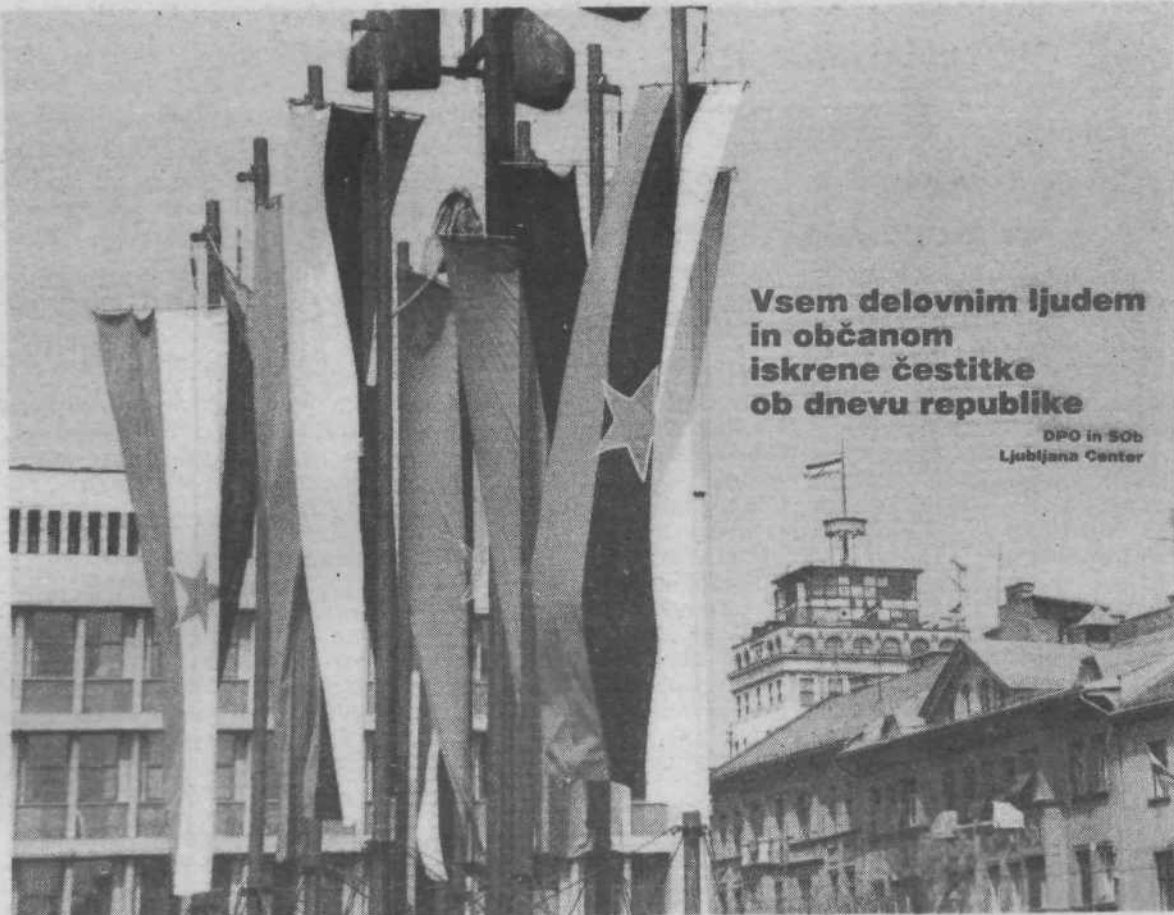
Nihče nam tega ponosa ne more vzeti, ker se sami dobro zavedamo, kaj moramo še vse storiti, s čim še nismo zadovoljni. To je boj naših generacij v preteklosti, sedanjosti in prihodnosti. Vrednote revolucije, človeške vrednote revolucije se bogatijo tudi v boju sedanjih generacij in tako postajajo skupne vrednote vseh nas, ker nismo samo bolj razvita dežela, marveč ob tem bogatimo tudi naša človeška spoznanja, naše medčloveške odnose. To je eden temeljnih ciljev naše revolucije, ne samo v preteklosti, marveč tudi v sedanjosti, ko se le-te potrjujejo v naši samoupravni družbi.

Mi ne praznujemo samo zaradi tega, da bi se samo spominjali, marveč zaradi tega, da si istočasno začrtamo nove cilje, nove naloge, ki jih moramo uresničiti. Kongresi Zveze komunistov pa tudi sindikatov mladine in Zveze združenih borcev v letošnjem letu pa so sprejeli enotno sporočilo za delo v prihodnosti naših narodov, to je, da moramo še hitreje uresničevati cilj, to je, da bodo naši delovni ljudje, delavski razredi, v celoti postali nosilci življenja, dela in odločanja na vseh področjih v naši družbi, od temeljne organizacije združenega dela, krajevne skupnosti, občine, republike, vse do federacije.

Pot naše revolucije, pot našega samoupravljanja se tako potrjujejo v našem vsakdanjem življenju, ko gradimo našo samoupravno družbo, katere izraz je tudi naša neuvrščena politika, naš boj za mir, za pravičnejše in boljše življenje ljudi po vsem svetu.

Lahko smo ponosni, da smo sodobniki, da smo uspeli v boju uresničiti misel, ki je zapisana v Manifestu Komunistične partije leta 1937, da hočemo živeti v svobodni, bratski, novi Jugoslaviji. Zasedanje Avnoja je to potrdilo že čez šest, leta 1943. v Jajcu.

Vojko Novak

Vsem delovnim ljudem
in občanom
iskrene čestitke
ob dnevu republike

DPO in SOB
Ljubljana Center

dogovori

glasilo občinske konference SZDL ljubljana – center

brezplačno

leto VI – številka 21/22–22. november 1978

REZULTATI OBISKOV V KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

V središču – človek

Vse generacije v SZDL

Vključevanje borcev v SZDL bi v minulem obdobju lahko ocenili kot zelo dobro, saj so le-ti zelo delavni v krajevnih konferencah SZDL, pa tudi sicer so precej aktivni v organih krajevnih skupnosti.

Člani borčevske organizacije naše občine so se v priprave na volitve v SZDL vključili že v fazi evidentiranja. Prav borci pa so tisti, ki se bodo v bodoče še bolj kot doslej zavzemali za to, da se v delo SZDL vključi čimveč mladih. Mnogo je med njimi takih, ki bi s svojimi sposobnostmi precej pripomogli k še večji učinkovitosti SZDL.

Že v fazi evidentiranja se je pokazalo, da so mladi pripravljeni delati, precej mladih so evidentirali za delo v krajevnih konferencah SZDL, mladi pa se zanimajo tudi za delo delegacij samoupravnih interesnih skupnosti.

Ce smo torej včasih ugotavljali, da so mladi nekako ob strani, temu danes ni več tako. Člani Zveze borcev pa seveda s svojimi izkušnjami lahko v marsičem pripomorejo k temu, da se bodo mladi ne le številčno, ampak predvsem kakovostno vključevali v delovanje SZDL. Najboljši porok za to so vsekakor izkušnje, ki izvirajo iz bogatega in plodnega dela.

T. K.

Analiza obiskov v krajevnih skupnostih občine Ljubljana Center, izhajajoč iz ocene dosežene stopnje samoupravnega razvoja, kaže smernice za nadaljnje delo pri uresničevanju ustavne vloge krajevne skupnosti. Zato analiza nima ambicij dokončnega dokumenta, marveč gradiva za široko razpravo, iz katere naj bi izšli dopolnilni predlogi, dopolnila in pripombe.

Analizo je na podlagi razgovorov in vprašalnikov (deloma tudi drugih gradiv) pripravila delovna skupina, ki so jo sestavljali Vojko Novak, Vladimir Jerman, Dušan Kompare in Zora Ude.

Analizo objavljamo nekoliko skrajšano.

1. UVOD

Sredi oktobra so potekali v 8 krajevnih skupnostih občine Ljubljana Center pogovori na pobudo mestnega komiteja ZKS, mestne konference SZDL in v delovnem dogovoru z vsemi krajevnimi, občinsko konferenco SZDL in drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in družbenopolitično skupnostjo Ljubljana Center.

Pogovori so zajeli vsa področja dela v KS. Skoraj povsod je bila navzoča misel, da moramo veliko bolj skrbeti za medsebojne človeške odnose v krajevni skupnosti, ker bo le tako lahko postala resnična humana skupnost delovnih ljudi in občanov.

Poglobljen vsebinski okvir

Pogovori v krajevnih skupnostih pravzaprav že nekaj časa sodijo v stalno metodo in obliko dela občinske konference SZDL. Tokrat pa so pogovori dobili poglobljen vsebinski okvir, ki naj prispeva k temu, da bi se samoupravno in družbenopolitično življenje v krajevnih skupnostih še hitreje razvijalo. Skupne ugotovitve, kakšen je sedanjí delovni trenutek krajevnih skupnosti v občini Ljubljana Center, pa naj bi prispevale k temu, da bi krajevna skupnost še hitreje dobivala tisto mesto, ki ji gre v našem političnem sistemu. Skratka, gre za uresničevanje ustavne vloge krajevne skupnosti.

Hitreje uresničevanje ustavne vloge krajevne skupnosti pa med drugim lahko uresničujemo s takimi tovariškimi razgovori. Ostati morajo trajna vsebina dela vseh družbenih dejavnikov, družbenopolitičnih organizacij tako v krajevni skupnosti, občini in mestu.

Uspešno samoupravno preoblikovanje

Kaj bi lahko naglasili iz razprav v krajevnih skupnostih? Proces samoupravnega preoblikovanja se uspešno odvija. Dosegli smo pomembne premike pri krepitvi vloge krajevne samouprave in poglobljanju samoupravnih odnosov. V vseh krajevnih skupnostih je prisotna usmerjenost v razreševanje konkretnih problemov delovnih ljudi in občanov. Priznati je treba, da smo še uspešnejši pri izpeljavi večjih družbenih akcij, da pa še nismo prisotni tam, kjer so drobni, vsakdanji problemi delovnih ljudi in občanov, pa naj bodo na videz še tako neznatni. Dejstvo pa je, da še tako majhen problem za tistega, ki je prizadet, predstavlja veliko težavo, nevšečnost ali pa nerešljivost. Če nismo navzoči pri reševanju takih in drugih problemov, nujno silimo ljudi v odtujenost, ki ni v prid humanim odnosom v krajevni skupnosti.

Bolje sodelovati z združenim delom

Najbrže ne bomo mogli najbolj pozitivno odgovoriti na vprašanje, ali je združeno delo v zadovoljivi meri navzoče v krajevni skupnosti. Tu bo treba s skupnimi naporii podreti še marsikateri plot, pa naj govorimo o planiranju ali reševanju skupnih problemov delovnih ljudi v kraju dela in bivanja. Planiramo, imamo plane, in to velikokrat drug mimo drugega, programi niso usklajeni ali pa niso zajeti v vsakoletnih načrtih ali srednjeročnih načrtih v združenem delu. Ne gre pozabiti, da je prodrlo skupno spoznanje, da je moč vse probleme, ki nastajajo, reševati samo s skupnimi dogovori. Tu pa je še vrsta drugih področij, ki jih bo treba v prihodnje v večji meri kakor doslej

razreševati skupaj, naj omenimo zdravstveno, stanovanjsko politiko, šolstvo, domove in drugo.

Delegatske skupščine

V krajevnih skupnostih je bilo že opravljeno konstituiranje delegatskih skupščin. Napredek je viden tudi v tem, da je večje število delegatov v samoupravni skupščini, večja zastopanost združenega dela ter vseh družbenopolitičnih in družbenih dejavnikov v krajevni skupnosti in da je ob srazmernejšem zastopstvu vseh delov krajevne skupnosti dosledno izveden teritorialni princip.

Volitve so potekale ob aktivni pomoči terenskih, uličnih odborov SZDL in hišnih svetov. Široko evidentiranje je omogočilo, da je bilo vključenih mnogo novih delovnih ljudi in občanov v delo krajevne samouprave. Izboljšala se je tudi struktura – večje je število žensk in mladine.

Odnos delegata do baze

Delegatski sistem se je v prvem mandatsnem obdobju v vseh krajevnih skupnostih zelo uveljavil pri reševanju konkretnih problemov v krajevni skupnosti, občini in mestu. Na zadnjih volitvah smo izvolili mnogo posebnih in združenih delegacij, kar pomeni boljše vsebinsko pokrivanje vseh področij svobodne menjave dela. Vložiti pa bo treba večje napore v izobraževanje delegatov, v priprave takih programov dela, da bodo delegati sodelovali pri nastajanju in oblikovanju predlogov in stališč, pri njihovem sprejetju in uresničevanju. Začetni premiki so, toda prav na tem področju bomo morali vložiti še več naporov, da bo delegatski sistem resnično postal stalna oblika delovanja vseh družbenopolitičnih organizacij. Nadalje gre za odnose delegata do delegatske baze. Z delegatom se pogovarjamo, vse premalo pa z volilcem, delovnim človekom in občanom. To terja uresničitev tistih delovnih, stalnih dogovorov z občanom v krajevni skupnosti, v združenem delu. Zbori občanov še vedno največkrat izpadejo zgolj formalno. Če skličemo enega za krajevno skupnost, ki šteje npr. tri tisoč prebivalcev, pride pa jih tristo, smo malo storili. Če pa bi jih sklicevali več in obravnavali resnične probleme, ne take, ki so krajanom tuji, bi bila udeležba večja, delo plodnejše, delovanje delegatskega sistema pa bi dobilo novo kvaliteto.

(nadaljevanje na 2. strani)

INFORMACIJA O OSNUTKU ZAZIDALNEGA NAČRTA ZA ZAZIDALNI OTOK CI – 2

Fakultete in garaže

Programski in tehnični del zazidalnega načrta CI-2 obdeluje del med Rimsko cesto na severu, Gorupovo ulico na vzhodu, Aškerčevo cesto na jugu in Trgom MDB na zahodu.

Ta predel poznamo kot pretežno univerzitetni (Filozofska fakulteta, Strojna fakulteta, Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo), v južnem delu, na obrobju Rimske, Gorupove in od Snežniške do Trga MDB pa je pretežno stanovanjski.

Kakšne so razvojne in ureditvene možnosti predela?

● Univerza ostaja še naprej vodilna dejavnost. Dati ji je treba razvojne možnosti, ki so v precej gosti zazidanem okolju mestnega središča sprejemljive in možne. Filozofska fakulteta ima program podvojitve obstoječe zazidave (okrog 10.000 m² nove zazidave), kar po urbanističnih in prostorskih kriterijih razbremenjevanja in omejevanja gradenj v mestnem središču ni sprejemljivo. Že obstoječi objekt Filozofske fakultete, potrebuje dodaten nezazidan življenjski prostor, kar ohranja tudi neokrnjen park Försterjevega vrta.

● Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo želi nadzidati objekt za eno etažo, kar je iz prostorskih razlogov možno.

● Strojna fakulteta ima realne razvojne možnosti širitve v sanirane objekte ob Rimski cesti, nima pa možnosti nove gradnje, kot je bilo nekdanje programirano. Manjše kapacitete (okrog 1500 m²) so v dveh vrzelih.

● Obstoječi sicer, zanemareni in sanitarno neustrezni objekti ob Rimski cesti, se ohranjajo in sanirajo, se vanjo lahko naseli univerzitetna dejavnost v nadstropja in javna dejavnost v pritličja.

● Sploh je namera, da se vsa dejavnost obrne navznoter, stran od hrupne Aškerčeve ulice v urejene zelene površine, ki lahko tvorijo kulturno okolje Univerze.

● Aškerčeva cesta z izobraževalno dejavnostjo na obeh straneh je še nadalje konfliktna. To vprašanje bo treba ponovno preveriti v okviru prometnega koncepta mestnega središča in tega dela mesta. Z izgradnjo južne obvoznice, ki je programirana po letu 1980, se bodo razmere vsaj v pogledu tovarno tranzitnega prometa bistveno izboljšale.

● Velike potrebe po parkirnih kapacitetah v KS Gradišče, ki vsebuje Kulturni dom Ivana Cankarja z 2800 sedeži, sedež republiške uprave (Izvršni svet SRS, Skupščina SRS, CK SRS), Univerzo z 2800 študenti in 24.000 m² obstoječih površin, ca. 3700 prebivalcev z 930 registriranimi avtomobili, Iskro, Ljubljansko banko, da ne govorimo o južnih potrebah v sosednji krajevni skupnosti (kino Vič, občina, Univerza, Tobačna tovarna itd.), terjajo rešitev v novi parkirni hiši s kapaciteto največ do 1200 vozil. Parkirna hiša je programirana na robu dejavnosti mestnega sre-

dišča, med Snežniško, Aškerčevo, Trgom MDB in Rimsko ulico. Parkirna hiša je prometno dostopna z Aškerčeve ceste.

Programski in tehnični del zazidalnega načrta ne moreta predvideti idealne rešitve vseh problemov, saj so si mnogi med seboj nasprotni, išče usklajeno rešitev med mnogimi interesi v tem prostoru in izluščiti realen predlog za postopno ureditev. Seveda načena mnoga širša vprašanja razvoja urbanističnega programa; koncept Univerze, prometa, kulturnega okolja, prenove, decentralizacije, kar je seveda tudi naloga urbanističnih dokumentov.

Opera Zlatorog

Po zelo dolgem presledku smo prisostvovali Parmovi operi »Zlatorog«, ki nam jo je predstavilo mariborsko operno gledališče koncem oktobra, v duhoviti režiji Franja Potočnika in v dovolj pestri in slikoviti inscenaciji scenografa in kostumografa Vlaste Hegeduš. Dirigent Kristijan Ukmar je dosegel v orkestru lepo ravnovesje: bil je dinamično in ritmično odtehtan in zanesljiv. Prav dobra sta bila zbor in balet. Koreograf Iko Otrin ga je po kretnjah in kostumih prilagodil ambientu, v katerem se opera odigrava. Vsi so napeli vse sile in uspeh ni izostal. Solistične vloge so bile poverjene z malimi izjemami rutiniranim pevcem in igralcem in vsi so prispevali po svojih močeh.

Osnovni podatki o krajevnih skupnostih

V občini Ljubljana Center je 8 krajevnih skupnosti – vse so mestnega značaja.

Krajevna skupnost Ajdovščina, Kidričeva 11, Ljubljana, šteje 3627 prebivalcev, od tega 2853 volivcev. Natančnejših podatkov o površini nimamo.

Krajevna skupnost Gradišče, Rimska 24, Ljubljana. Na območju 0,4 km² živi 3864 prebivalcev, od tega 1706 moških in 2158 žensk. Volivcev je 2842.

Krajevna skupnost Kolodvor, Moša Pijadejeva 22, Ljubljana, šteje 3800 prebivalcev, med njimi je 2960 volivcev. Območje krajevne skupnosti obsega 0,5 km².

Krajevna skupnost Poljane, Zarnikova 3, Ljubljana, šteje 6703 prebivalcev, ki žive na območju 1,5 km². Volivcev je 4273.

Krajevna skupnost Prule, Prijateljeva 2, Ljubljana, šteje 4598 prebivalcev, med njimi je 2965 volivcev. Krajevna skupnost obsega 0,24 km².

Krajevna skupnost Stari Vodmat, Potrčeva 12, Ljubljana ima 3829 prebivalcev, od tega 1571 moških in 2258 žensk. Volivcev je 2495, od tega 1431 žensk in 1064 moških. Krajevna skupnost obsega 0,9 km².

Krajevna skupnost Stara Ljubljana, Stari trg 2/1, Ljubljana, ima 4613 prebivalcev, od tega 3400 volivcev. Njeno območje meri 0,56 km².

Krajevna skupnost Tabor, Rozmanova 12, Ljubljana, ima 6166 stalnih prebivalcev in še 1895 začasnih prebivalcev v študentskih domovih, domu upokoencev in domu samskih delavcev, skupaj torej 8061 prebivalcev, med katerimi je 4590 volivnih upravičencev. Območje krajevne skupnosti obsega 0,54 km², kar pomeni, da znaša gostota stalnih prebivalcev 12.090 na km², gostota vseh prebivalcev pa 14.928 km².

ZAZIDALNI NAČRT ZA ZAZIDALNI OTOK CI-2
programski in tehnični del

PROJEKCIJA: PH

LEGENDA:

- PROJEKCIJA HIŠA
- UNIVERZA
- STANOVANJA (OBJEKTI KI SPREMEME NARAVNOST IZ STANOVANJA V UNIVERZITETNE DEJAVNOSTI)
- ŠTUDENTSKA UPRAVA (MALI OKVIR) (OBJEKTI KI SPREMEME NARAVNOST IZ STANOVANJA V POSLOVNO DEJAVNOST)
- ZELENE POKRIVSKE
- OBSTOJEČE DREVE
- PREDVIDENO DREVE
- UTRLENE PLOŠČINE POKRIVSKE (ZNOTRAJ ZAZIDALNEGA OTOKA ZA PEŠCE)
- MOŽNA KAZNEJŠA SPREMEMBA NARAVNOSTI

URBANISTIČNO ARHITEKTONSKA SITUACIJA

MERILO 1:500

1980

AVTOR: [Ime]

V središču – človek

(nadaljevanje s 1. strani)

Popraviti zamujeno

Lahko zabeležimo tudi uspešnejšo dejavnost in organiziranost subjektivnih sil v krajevnih skupnostih. Še daleč pa smo od tega, da bi bili lahko zadovoljni. Povsod še ne delujejo ulični, terenski, hišni odbori SZDL. Priprave na volitve naravnost terjajo, da popravimo zamujeno. Ustanovili smo svete sindikata v KS, pozneje pa smo se premalo ukvarjali z njihovo dejavnostjo, vse premalo jih je bilo čutiti v družbeni in gospodarski dejavnosti krajevne skupnosti. Podobno je z organiziranostjo mladinske organizacije. Dokumenti XI. in VIII. kongresa ZK so sprejeli jasna stališča, da moramo delovati sredi ljudi in z ljudmi. Torej moramo biti povsod navzoči, v hiši, soseski, ulici, na terenu. Ne gre le za organizacijsko izpeljavo naloge o organiziranosti, marveč za vsebino delovanja naše samoupravne družbe, delegatskega sistema. K

taki usmeritvi bodo prispevali tudi sklepi mladinskega in sindikalnega kongresa, saj oba, med drugim, dajeta velik poudarek dejavnosti obeh organizacij, pa tudi organiziranosti v krajevni skupnosti.

Nobenega dvoma ni, da bo akcija 91 vodila k večji povezanosti krajevnih skupnosti znotraj naše občine, kakor tudi v okviru mesta. Tu je vrsta skupnih vprašanj, ki jih bo treba razreševati s skupnimi dogovori, ki bodo prav gotovo integracijsko prispevali k razreševanju družbenih in gospodarskih problemov v naši občini in mestu. Gre tudi za take povezave v republiko in tudi v državi. Najbrže bo treba ustanoviti skupnost krajevnih skupnosti tako na ravni mesta kot v občinah.

2. PLANIRANJE IN PROGRAMIRANJE DELOVANJA IN RAZVOJA KRAJEVNIH SKUPNOSTI

V vseh krajevnih skupnostih je potekala razprava o planiranju in programiranju de-

lovanja in razvoja krajevnih skupnosti v dveh smereh; na eni strani ocena metod in načina planiranja za obdobje 1976 do 1980, na drugi strani pa kritična analiza uresničevanja planskih nalog v prvih treh letih tekočega planskega obdobja.

V krajevnih skupnostih ugotavljajo, da smo bili v letu 1975, ko smo se v krajevnih skupnostih prvič pripravljali na srednjeročno načrtovanje po načelih samoupravnega planiranja, soočeni z vrsto metodoloških in tehničnih dilem. Zakon o temeljnih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije je bil uveljavljen šele v l. 1976, temeljni kazalci in statistični podatki so bili pomanjkljivi, princip srednjeročnega planiranja zaradi zaostajanja pri pripravi planov drugih temeljnih nosilcev planiranja ni bil uveljavljen. Vse to je imelo za posledico, da so bili osnutki samoupravnih sporazumov o temeljih plana in osnutki planov obremenjeni z vrsto pomanjkljivosti in so bolj izražali potrebe in želje delavcev, delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih kot na realnih možnostih temelječe planske usmeritve.

Težave ob startu

Plani krajevnih skupnosti, ki so jih sprejeli pristojni organi krajevne skupnosti so sicer temeljili na samoupravnih sporazumih o osnovah plana, ki so jih sklenile temeljne organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in delovni ljudje ter občani, toda ti samoupravni sporazumi so vsebovali cilje in naloge, ne pa tudi vseh medsebojnih obveznosti in sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb. Srednjeročni plani, ki so temeljili na takih samoupravnih sporazumih, niso bili v celoti zasnovani na dohodkovnih odnosih. Za izvajanje planov so krajevne skupnosti imele na voljo v glavnem tri vire, ki pa niso zagotavljali uresničevanja vseh planskih nalog: sredstva iz občinskega proračuna, sredstva na podlagi samoupravnega sporazuma o načinu združevanja sredstev za uresničevanje skupnih interesov in potreb v krajevnih skupnostih in sredstev iz samopriskpeva za gradnjo vzgojnovarstvenih organizacij, os-

Kako zgladiti nasprotja

Na zboru delovnih ljudi in občanov sredi novembra so krajanje obravnavali zazidalni načrt za območje zazidalnega otoka CO.17 »Moša Pijade«.

Po izvolitvi delovnega predsedstva je ing. Furlanova kot zastopnica Projektiivnega biroja podala predlog zazidalnega načrta za območje omejeno z Miklošičevo ceste, Trgom OF; Resljevo cesto in Ljubljano.

Prvi načrt za to območje je bil narejen že 1970. leta, vendar je bil zavrnjen v prvotni kakor tudi v popravljeni obliki. Sedanji načrt temelji na srednjeročnem razvojnem planu tega območja in obsega predvsem naslednje manjše gradbene posege:

- objekti ki se rušijo
- objekti spomeniške zaščite
- objekti novejšega datuma, ki se ohranijo in po potrebi dopolnijo
- objekti katerih razvoj se

bo pokazal v daljšem časovnem obdobju, kar je odvisno od drugih dejavnikov - naprimer razvoja RTV hiše

- objekti za nadzidave, ki se zdaj ne ujemajo z linijo okolice

- nove gradnje; mišljena je predvsem gradnja novega hotela v severnem delu otoka.

Razprava, ki je sledila, je bila zelo burna in pestra. Pojavljala so se predvsem vprašanja glede onesnaženja okolice, do katerega bi prišlo z zadidavo južnega dela, glede parkirišč za 150 novih stanovanj, v zvezi s temi stanovanji pa tudi vprašanje šolanja otrok in nadaljnih kapacitet zavoda Ane Zihlerlove. Dokaj pereče vprašanje je bilo vprašanje zelenih površin, predvidenih za rekreacijo in igre otrok. Krajanje se niso strinjali z rešitvijo predloga, ki je predvideval otroška igrišča v notranjosti dvorišč na območju Moša Pijadejeve, tam, kjer da-

nes stoji baraka RTV Centra ter severno od Tavčarjeve. Da bi se lahko to realiziralo, bi bilo treba na nekaterih dvoriščih porušiti garaže, čemur so nekateri krajanje ostro nasprotovali.

Zelo sporno je bilo tudi vprašanje hiš, predvidenih za rušenje na območju Moša Pijadejeve in Resljeve ceste. Krajanje so menili, da postopek teče prepočasi - vse se vleče že deset let, in nihče ne ve, kdaj bo prišlo do rušenja. Izrazili so tudi želje po večji informiranosti in soudeležnosti pri izdelavi zazidalnih načrtov, saj v primerih stavbe RTV centra in Socialnega zavarovanja njihovega mnenja niso upoštevali.

Razprava je po treh urah in pol izzvenela v protislovju med samimi krajanje. Del se jih je zavzemal za predlog, da bi v južnem predelu prepovedali nadaljno gradnjo, dosejanje objekte pa porušili in ta prostor namenili zelenim površinam in igriščem za otroke, drugi del - sedanji stanovalci tega območja - pa so temu predlogu ostro nasprotovali. Razpravo so zaključili s tretjo zavrnitvijo predloga zazidalnega načrta.

Pojavlja se vprašanje, ali ne bi bilo bolje, da bi krajanje že prej formulirali svoje interese in z že oblikovanimi predlogi prihajali na razprave. S tem bi odpadla ostra nasprotja med samimi občani, poleg tega pa bi se skrajšal tudi čas razprav.

Tomaž Erhovnik

KS STARA LJUBLJANA

Otroški živ-žav na grajskem pobočju

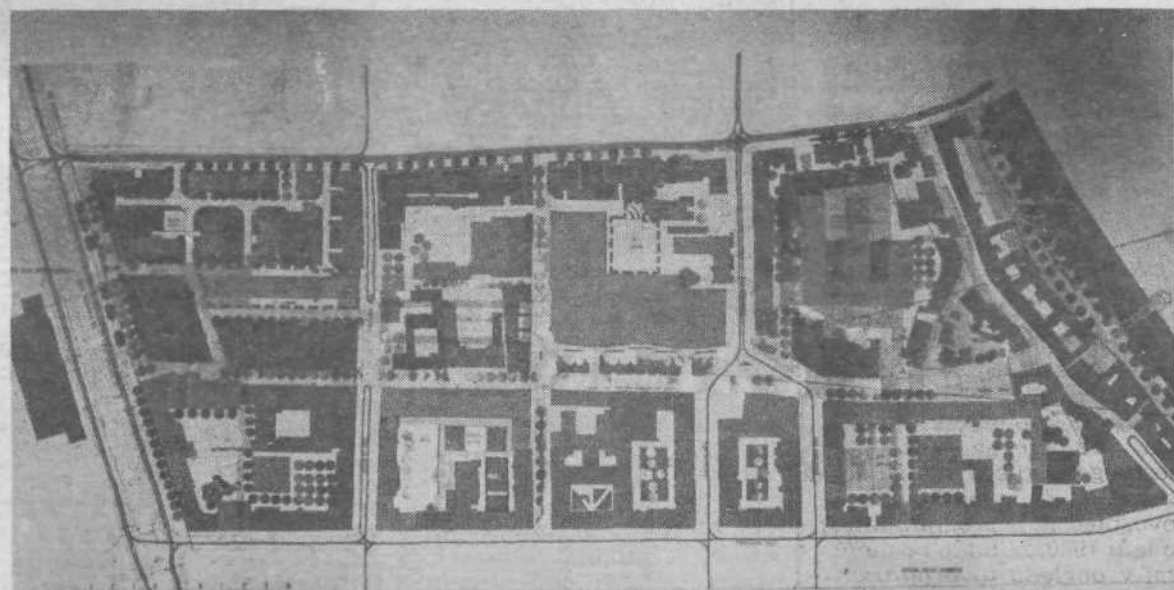
Kadar govorimo o varstvu in vzgoji otrok najprej pomislimo na vzgojno varstvene zavode, pozabljamo pa na objekte za igro in rekreacijo najmlajših, otroška igrišča. Teh je v občini Center malo, lahko bi jih prešteli na prste, pa še ta so na neprimernih lokacijah, slabo vzdrževana in do nedavnega pravzaprav brez gospodarja.

V prihodnjem letu, mednarodnem letu otroka, naj bi tej problematiki posvetili posebno pozornost, tako so se glasila stališča in sklepi IO predsedstva MK SZDL iz sveta za družbeno aktivnost žensk pri občinski konferenci SZDL Ljubljana Center.

V krajevni skupnosti Stara Ljubljana je na pobudo krajevne konference socialistične zveze in sveta krajevne skupnosti v teku akcija za izgradnjo otroškega igrišča na Osojah na grajskem pobočju. Tu naj bi v prihodnjem letu krajanje s prostovoljnim delom zgradili funkcionalno otroško igrišče kot nadaljevanje VVZ Prule enota Stara Ljubljana. Dosedanje priprave na gradnjo, ki sobile dolgotrajne zaradi nerešenega vprašanja financiranja in spomeniške zaščite dela gradbene parcele, gredo h koncu, z deli bo mogoče pričeti že zgodaj spomladi prihodnje leto.

Sredi tega meseca smo opazili na gradbeni parceli nenavadno živahnost. V zaraščeno grajsko pobočje so se z veliko delovno vneto zagnali učenci Šole za oblikovanje in krajanje in jo počistili, tako da se že kažejo obrisi bodočega igrišča.

Matjaž Lah

Sporni zazidalni načrt z južnim delom, ki je bil vir nesoglasij med samimi občani.

Razpored radiofotografiranja prebivalcev občine Center v decembru

ZA KRAJEVNO SKUPNOST	Datum	Čas	Kraj radiofotografiranja
STARA LJUBLJANA	4. 12. 78	8-16	OŠ Janeza Levca, Levstikov trg 1
STARA LJUBLJANA	5. 12. 78	8-16	OŠ Janeza Levca, Levstikov trg 1
STARI VODMAT	6. 12. 78	8-16	Klub vojnih invalidov, Malenškova 1
STARI VODMAT	7. 12. 78	8-16	Klub vojnih invalidov, Malenškova 1
	8. 12. 78	8-10	Klub vojnih invalidov, Malenškova 1
POLJANE	4. 12. 78	8-16	KS Poljane, Zarnikova 3
POLJANE	5. 12. 78	8-16	KS Poljane, Zarnikova 3
POLJANE	6. 12. 78	8-11	KS Poljane, Zarnikova 3
DOM UPOKOJENCEV	6. 12. 78	11.30-14	KS Poljane, Zarnikova 3

Vse občane, ki se niso uspeli udeležiti radiofotografiranja v določenih dneh, obveščamo, da se obvezno zglase dne 6. 12. 1978 v krajevni skupnosti Poljane, Zarnikova 3 ali 8. 12. 1978 v krajevni skupnosti Stari Vodmat, Klub vojnih invalidov, Malenškova 1, od 8 do 14. ure.

Vsa dodatna pojasnila lahko dobite na Občinski organizaciji RKS Ljubljana Center, Rimska cesta 17 ali po telefonu 21-907.

Komisija za izvedbo radiofotografiranja

Obvestilo občanom

Občinska organizacija Rdečega križa Slovenije Ljubljana Center obvešča občane, da bodo akcije zbiranja papirja v naslednjih dneh:

v krajevni skupnosti Ajdovščina	23. novembra 1978
v krajevni skupnosti Kolodvor	24. novembra 1978
v krajevni skupnosti Gradišče	27. novembra 1978
v krajevni skupnosti Stara Ljubljana	28. novembra 1978
v krajevni skupnosti Prule	4. decembra 1978
v krajevni skupnosti Tabor	4. decembra 1978
v krajevni skupnosti Poljane	5. decembra 1978
v krajevni skupnosti Stari Vodmat	6. decembra 1978

Prosimo občane, da v navedenih dneh oddajo papir, zvezan v svežnje, do 8 ure dopoldne, pred vhodna vrata na ulico.

Rdeči križ Slovenije
Občinska organizacija
Ljubljana Center

novnih šol, zdravstvenih domov in domov za ostarele občane. Vse to, pa tudi dejstvo, da vsa področja družbenega življenja še niso bila samoupravno organizirana (npr. komunalne dejavnosti) ali pa so glede tega zaostajala (npr. stanovanjsko področje), je imelo za posledico, da so bili v usklajevalnem postopku pri pripravi plana občine srednjeročni razvojni plani krajevnih skupnosti skrceni, pa tudi, da pri izvajanju planov krajevnih skupnosti na nekaterih področjih zaostajamo (npr. toplifikacija stanovanjskih objektov, stanovanjska izgradnja, cestno omrežje, semaforizacija, razvoj drobnega gospodarstva, preskrba).

Uspehi treh let

Na razgovorih v krajevni skupnosti pa se je vendarle pokazalo, da smo le dosegli pomembne rezultate pri uresničevanju srednjeročnega plana v prvih treh letih tega planskega obdobja. Gre predvsem za področje vzgojno-varstvene dejavnosti in osnovnega šolstva, kjer so realizirane planske naloge tako glede prostorskih kapacitet kot glede rezultatov vzgojne dejavnosti. Pri tem je potrebno še posebej poudariti visok odstotek učenosti, ki se kaže v visoki

bivanje in zagotovitev prostorskih možnosti za hitrejši razvoj celodnevne osnovne šole. Tudi na področju kulture, telesne kulture, socialnega skrbstva in ljudske obrambe in samozaščite so bili doseženi pomembni uspehi pri izvajanju srednjeročnega plana. Pri tem pa vendarle kaže opozoriti, da bomo šele v letu 1979 zagotovili sredstva za ustrezno višino stalne denarne pomoči za tiste občane, ki jim je ta pomoč edini vir dohodka. Zaradi tega, ker skupnosti socialnega varstva še niso zaživele, zaostajamo tudi pri zagotavljanju celovitega socialnega varstva občanov. Zaostanke za planskimi nalogami ugotavljamo tudi na področju telesne kulture v krajevni skupnosti.

Ceprav je hitrejši razvijanje osnovnega zdravstvenega varstva občanov temeljna planska usmeritev, glede tega še zaostajamo za planskimi predvidevanji in bomo morali v preostalih dveh letih tega planskega obdobja v aneksih k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana zdravstvene skupnosti zagotoviti, da bomo nadoknadili zamujeno.

Zagotoviti realne načrte

V planih krajevni skupnosti ima po-

prostorov za družbeno politično, kulturno in drugo interesno dejavnost občanov in delovnih ljudi. Uresničevanje planskih nalog na tem področju pa v nekaterih krajevni skupnosti zaostaja deloma zaradi kassnitve stanovanjske gradnje deloma pa tudi zaradi nezagotovljenih finančnih sredstev.

Izkušnje, ki so si jih pridobile krajevne skupnosti v prvem planskem obdobju bodo zelo dragocene pri pripravi in sprejemanju planov za obdobje 1981 do 1985. Uveljavljanje načel srednjeročnega in kontinuiranega samoupravnega planiranja pa bo zahtevalo take odgovorne postopke pri pripravi in sprejemanju naslednjih srednjeročnih planov krajevni skupnosti, ki bodo zagotavljali realne plane zasnovane na dohodku in načelih svobodne menjave dela. Izkušnje nam prav tako kažejo, da je potrebno pripravljati plane KS na temelju dogovorov o medsebojnem sodelovanju KS.

3. MATERIALNE OSNOVE ZA DELOVANJE KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Prihodki vseh osmih krajevni skupnosti v naši občini so znašali v letu 1978 10.360.300 din. Od tega je bil največji delež

6.662.000 din ali 64,3%. Sredstva iz samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za izvajanje skupnih interesov in potreb v krajevni skupnosti so znašala 2.536.777 din ali 24,6%. Sredstva za ljudsko obrambo in samozaščito ter civilno zaščito so znašala 549.902 ali 5,3%. Vir teh sredstev so v glavnem občinski proračuni in dotacija samoupravne interesne stanovanjske skupnosti. Ostala sredstva, ki se združujejo v krajevni skupnosti znašajo 531.621 din ali 5,1%. Samoupravni sporazum o združevanju sredstev za izvajanje skupnih interesov in potreb v krajevni skupnosti je podpisalo le okrog 60% vseh TOZD, kar je v znatni meri posledica strukture samoupravnih organizacij in skupnosti v občini.

Premalo samoupravno združujemo

Ti podatki kažejo, da več kot dve tretjini prihodkov krajevni skupnosti izhaja iz občinskih proračunov. Samoupravno združuje-

PRAVO MESTO SOCIALISTIČNE ZVEZE JE TAM, KJER SE OBRAVNAVAJO IN REŠUJEJO PROBLEMI, S KATERIMI SE UKVARJAJO KRAJANI KOT SAMOUPRAVLJALCI

Razgibano mandatno obdobje

iz poročila izvršnega odbora o delu krajevne organizacije SZDL Gradišče v minulem mandatnem obdobju 1975 do 1978

Minulo štiriletno mandatno obdobje je bilo razgibano, delavno, polno pomembnih političnih dogodkov, ki so krajevno skupnost vedno bolj izpostavljali kot tisti pomemben temelj družbe in s tem delovnih ljudi in občanov, ki postavljajo na osnovi lastnega organiziranja političnega in samoupravnega življenja ustvarjalni subjekt pri razreševanju vprašanj v krajevni skupnosti, občini, mestu in republiki.

Kljub temu pa še vedno drži ocena, da smo bili pri širših družbenih akcijah uspešnejši kot pa pri trajnem razreševanju različnih vprašanj krajanov. To slednje tudi ni lahko, ker vedno še ni ustreznih spodbud posameznikov, so-stanovalcev, članov raznih organizacij, njihovih vodstev, itd. za učinkovitejše razreševanje različnih vprašanj. Upamo pa si trditi, da je politična in samoupravna organiziranost krajevne skupnosti dosegla tak nivo, ki zagotavlja vsakomur, ki se želi organizirano vključevati, tudi ustrezne možnosti za aktivnost.

Krajevna skupnost Gradišče ima po obstoječih vendar nepopolnih evidencah 3596 prebivalcev, od tega so ženske v večini. Meri 0,4 km². Volilcev je 2842. Zaposlenih je 1661 krajanov ali 46,2%. Na področju krajevne skupnosti je zaposlenih 250 krajanov ali 15%, v občini 748 ali 45%, drugje 663 ali 40%. Upokojenec je 600 ali 16,6%, študentov 300 ali 8,3%, gospodinj 281 ali 7,8%, otrok in mladine do 18. leta 754 ali 21,1%. Sicer je na območju krajevne skupnosti zaposlenih 9318 delavcev, od tega v gospodarstvu 6388. Dnevno se na tem prostoru mudi okrog 30.000 ljudi.

Krajevna organizacija SZDL Gradišče ima 2579 članov. Članarino je do novembra 1978 plačalo 2283 članov v skupnem znesku 22.830,00 din.

V minulem mandatnem obdobju so v krajevni skupnosti poleg družbenopolitičnih organizacij aktivno delovale naslednje družbene organizacije in društva: krajevna organizacija zveze vojaških rezervnih starešin, društvo prijateljev mladine »Majda Vrhovnik«, krajevna organizacija RK,

društvo upokojencev in enota invalidov. Aktivne pa so bile tudi skupine, kot so: kulturna skupina »Nomenklatura«, karate klub, košarkaški aktiv, mladinski tehnični center in društvo akvaristov.

Samoupravna organiziranost obsega skupščino delegatov krajevne skupnosti (60 delegatov), svet skupščine (13 članov), delegacija za skupščino občine (20 članov), delegacije za skupščine SIS (67 članov), poravnalni svet (7 članov), svet potrošnikov (21 članov), pri svetu krajevne skupnosti deluje 13 komisij, ki imajo od 5 do 15 članov, in odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

V obdobju, za katerega dajemo obračun, sodijo intenzivne in široke politične priprave na referendum za samoprispevek II, ki so segale do družin oziroma posameznikov, tako da se je v naši krajevni skupnosti referendumu udeležilo 91,6% volilcev, za samoprispevek II pa je glasovalo 75,6% krajanov. Enako uspešni sta bili akciji za vpis posojila za ceste in za pomoč prizadetim v Posočju. Posojilo je v krajevni skupnosti vpisalo 226 občanov, od tega 151 upokojencev, 23 obrtnikov in 52 delavcev iz manjših delovnih organizacij, ki same niso organizirale vpisa, in sicer v skupnem znesku 640.400,00 din; za pomoč prizadetim v Posočju pa je posebej v krajevni skupnosti prispevalo 120 občanov v skupnem znesku 33.170,00 din.

Krajevna konferenca SZDL je bila aktivna pri organiziranju različnih javnih razprav, kar vse je aktivistom in članstvu omogočalo nova spoznanja o doseženih rezultatih pri razvoju in uveljavljanju sistema socialističnih samoupravnih in demokratičnih družbeno-ekonomskih in političnih odnosov in o tem, da si bo delavec in občan sam s svojo politično in samoupravno organiziranostjo ustvarjal pogoje za uresničevanje svojih, skupnih in splošnih družbenih interesov.

To aktivnost so spremljale različne kulturne manifestacije, proslave praznikov in jubilejev, pohodi, razstave, izleti, obiski pomembnih obeležij NOB, prireditve, so-

delovanje z drugimi krajevnimi skupnostmi tako na Bloški planoti kot tudi na Reki, v Zemunu in Gostivarju. Vseh omenjenih manifestacij se je udeleževalo veliko število krajanov, pri organizaciji so sodelovale vse družbenopolitične organizacije, društva in družbene organizacije, šole, delovne organizacije ter svet krajevne skupnosti. Zlasti moramo pri tem poudariti proslavljanje 40-letnice ustanovnega kongresa KPS na Čebinah, 40-letnice prihoda tovariša Tita na čelu ZKJ, uspele množične proslave 8. marca v Operi itd. Namen teh manifestacij je bil razvijanje solidarnosti, vzajemnosti, humanosti, tovarištva, bratstva in enotnosti in s tem revolucionarnih tradicij NOB.

Delovanju delegacij smo v naši krajevni skupnosti v okviru SZDL posvetili veliko pozornosti. Spremljali smo njihovo delovanje in odpravljali slabosti. V prejšnjem mandatnem obdobju smo ugotavljali, da delegacije pri oblikovanju stališč za seje skupščin še premalo izhajajo iz interesov občanov, da je še premalo pobud za sklicevanje zborov krajanov oziroma sekcij SZDL in drugo. Na osnovi teh izkušenj smo v pripravah na zadnje volitve dali poseben poudarek oblikovanju posebnih delegacij za skupščine

SIS, njihovi sestavi, zastopstvu žensk in mladih. Volilna udeležba na zadnjih volitvah je bila visoka, skupaj je od 2810 volilcev volilo 2457 krajanov ali 88,07%.

Skrb za delovanje delegacij se nadaljuje. Konferenca delegacij, ki vključuje vse delegacije, se je po izvolitvi že sestala s predstavniki družbenopolitičnih in družbenih organizacij ter samoupravnih organov v krajevni skupnosti, in skupaj podrobneje obravnavala program občinske

Zbor članov SZDL in prva seja delegatov novoizvoljene krajevne konference SZDL Gradišče, združena s proslavo dneva republike, bo v četrtek, 23. novembra 1978, ob 19. uri, v 2. nadstropju osnovne šole Majde Vrhovnik, Ljubljana, Gregorčičeva 16.

skupščine in posebej vprašanja, ki zadevajo našo krajevno skupnost. Delegati so se tudi dogovorili o metodah in vsebini dela delegacij, o usposabljanju delegatov in drugo. Izpostavljene so bile potrebne lastnosti delegatov, kot so stik s krajani, poznavanje njihovih problemov, poznavanje problemov širše družbene skupnosti in sposobnost dogovarjanja in usklajevanje problemov.

UKREPANJE V LASTNIH SREDINAH JE GARANCIJA ZA USPEŠNEJŠE IZVAJANJE ŠIRŠIH PLANSKIH NALOG

Predavanje v Gradišču

Zoran Polič, predsednik zbora republik in pokrajin v skupščini SFRJ in krajan krajevne skupnosti Gradišče je 6. novembra t. l. vodil pogovor z občani o uspešnejšem reševanju perečih vprašanj na področju gospodarstva, delovnih in življenjskih pogojev, stabilizacije in produktivnosti ter reševanje teh vprašanj povezoval z doslednim uveljavljanjem samoupravljanja in iz njega izvirajočega delegatskega sistema. Po njegovem mnenju je potrebno v resoluciji plana za prihodnje leto in za naslednje srednjeročno obdobje posvetiti največ pozornosti odpravi neupravičenih

investicij, prekoračevanju proračunskih sredstev, nekontrolirani rasti cen ter gospodarskim odnosom Jugoslavije s tujino z ozirom na to, da je izvoz preveč odvisen od uvoza.

V razpravi je bilo opozorjeno na dvojnost v našem delu in ravnanju, tako glede zapiranja določenih področij in s tem onemogočanje uspešnejšega gospodarskega sodelovanja, tudi cene rastejo, čeprav smo vsi proti temu, nagrajevanje po rezultatih dela se ne uveljavlja, tako kot smo se dogovorili, prevladuje uravnilovka, enako velja za dogovarjanje in sporazume-

Da bi zagotovili dejansko možnost neposrednega družbenopolitičnega delovanja delovnih ljudi in občanov na območju naše krajevne organizacije SZDL smo ustanovili tri terenske odbore SZDL in sicer Trg revolucije, Vrtača in Majda Vrhovnik. Pri ustanavljanju in delovanju izhajamo iz izkušenj organiziranja terenskih odborov OF v času NOB, zagotavljamo možnosti delovnim ljudem in občanom za učinkovitejše razreševanje njihovih neposrednih interesov na različnih področjih družbenega dela in življenja, na področju družbene samozaščite, civilne zaščite, pri delovanju hišne samouprave, sodelovanju pri boljši preskrbi, urejanju komunalnih problemov, dograjevanju delegatskega sistema, usposabljanju članov SZDL za širše družbeno delovanje, sodelovanje pri uresničevanju kadrovske politike itd.

Stanovanjska samouprava je v krajevni skupnosti organizirana v skladu z zakonom o gospodarstvu s stanovanji v družbeni lastnini. V krajevni skupnosti je 86 hišnih svetov, le ena hiša ga nima, dobro deluje zbor stanovalcev, katerega člani so delegati zbora stanovalcev.

Pomembna je dejavnost krajevne konference SZDL pri krepitvi ljudske obrambe, družbene zaščite in civilne zaščite, ki je sicer izhajala iz dejavnosti odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito in se preko družbenopolitičnih organizacij v vseh oblikah prenašala do nji-

vanje, mnogo je še oblastniškega ravnanja, neupravičenega trošenja družbenih sredstev in neplanskega gospodarstva.

V zvezi s tem je tovariš Zoran Polič poudaril izreden pomen uveljavljanja trojstva delegatske funkcije, ki naj se odraža v stalnem stiku delegatov z bazo, poznavanjem širših družbenih problemov ter v sposobnosti sporazumevanja in dogovarjanja tam, kjer se sprejemajo odločitve in pomen ustrezne delegatske informacije za boljše samoupravno delovanje in odločanje delavcev in občanov v temeljih družbe. J. S.

vanje dela in sredstev med delovnimi ljudmi in krajani in temeljnimi organizacijami združenega dela, samoupravnimi interesnimi skupnostmi in drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi še ni postala temeljna materialna podlaga samoupravljanja v krajevni skupnosti. Pri tem je treba opozoriti, da tudi samoupravni sporazum o združevanju sredstev za izvajanje skupnih interesov in potreb v krajevnih skupnostih ne predstavlja samoupravnega združevanja dela in sredstev med delovnimi ljudmi in krajani ter temeljnimi organizacijami združenega dela, samoupravnimi interesnimi skupnostmi in drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi v skladu z zakonom o združenem delu in principu svobodne menjave dela. Tudi glede uporabe sredstev iz proračuna so potrebne uskladitve z usmeritvami, ki jih vsebuje predlog resolucije skupščine SFRJ o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti z družbenim dogovorom na ravni občine bo treba v skladu z zakonom in občinskimi statutom določiti, katere so splošne družbene potrebe v krajevni skupnosti, ki se zadovoljujejo s sredstvi iz proračuna občine ali pa s prepuščanjem dela prihodka občine krajevni skupnosti, oziroma ki bi se financirale enako kot

se financirajo takšne potrebe v vseh družbenopolitičnih skupnostih. Za splošne družbene potrebe bi bilo treba verjetno šteti delo organov krajevne skupnosti, funkcioniranje delegatskega sistema, določena vprašanja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite in tudi tiste zadeve, ki jih na podlagi zakona ali pa na podlagi z zakonom utemeljene odločitve občinske skupščine, opravljajo krajevne skupnosti. Prav tako je potrebno zagotoviti, da bodo delovni ljudje in krajani v krajevnih skupnostih neposredno upravljali družbena sredstva in da s samoupravnim sporazumom z delavci temeljnih organizacij združenega dela, ki so ta sredstva združili, uredijo pogoje za uporabo in pravico razpolaganja s temi sredstvi.

Krepiti materialno osnovo

Pri načrtovanju ukrepov za nadaljnjo krepitve materialne osnove samoupravljanja v krajevnih skupnostih pa bo treba upoštevati specifično družbenoekonomsko strukturo krajevnih skupnosti v občini in mestu in nujnost zagotavljanja solidarnosti zaradi različnih pogojev združevanja dela in sredstev v krajevnih skupnostih.

Prav tako bo potrebno, da se KS povežejo s TOZD na svojem območju in zaradi zagotavljanja skupnih interesov in potreb prostovoljno združujejo sredstva za financiranje programa KS po načelu neposredne svobodne menjave.

4. SAMOUPRAVNA ORGANIZIRANOST

V vseh krajevnih skupnostih v naši občini so oblike organiziranja delovnih ljudi in občanov več ali manj enake.

Skupščine delegatov so v vseh krajevnih skupnostih konstituirane iz delegacij oziroma delegatov delovnih ljudi in občanov, samoupravnih organizacij in skupnosti, družbenopolitičnih, družbenih in drugih organizacij. Tako je zagotovljeno, da so v enem (osrednjem) organu krajevne skupnosti združeni delegati vseh tistih organizacij oziroma zainteresiranih občanov, ki so pomembni za razvoj krajevne skupnosti.

Kvalitetni premiki

Opozoriti je potrebno, da so kvalitetni premiki v novih delegatskih skupščinah in njihovih organih vidni ne samo v večjem

število izvoljenih delegatov, temveč tudi v večji zastopanosti združenega dela, družbenopolitičnih, družbenih in drugih organizacij. Delegatsko sestavljen je v vseh krajevnih skupnostih tudi svet krajevne skupnosti pa tudi odbori in komisije, ki delujejo pri skupščinah delegatov in pri svetu krajevne skupnosti.

Iz razprav v vseh krajevnih skupnostih izhaja, da postaja skupščina delegatov osrednji samoupravni organ v krajevni skupnosti, kjer delegacije usklajujejo svoje interese pri reševanju skupnih problemov. Tako delovanje bo omogočilo usklajeno sprejemanje odločitev. Posebno pozornost bo potrebno posvetiti vključevanju združenega dela na območju krajevne skupnosti v samoupravno odločanje.

V vseh krajevnih skupnostih v občini so bile spomladi izvoljene 5-9 članske posebne delegacije za delegiranje delegatov v skupščine SIS družbenih dejavnosti razen za področje socialnega varstva, kjer so bile izvoljene 25-članske združene delegacije. Tako je bilo v posameznih krajevnih skupnostih izvoljenih od 65-92 delegatov.

V krajevni skupnosti Tabor je bila izvoljena še 10 članska združena delegacija de-

hovega članstva. Lahko ugotovimo, da delovni ljudje in občani vsebinsko naporov za krepitev ljudske obrambe in družbene samozaščite smatrajo kot svojo potrebo, zato so v teh naporih pripravljeni sodelovati in se vanje vključevati. Podobne so ugotovitve za organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti zlasti za tiste, ki so pri uredništvu skupnih nalog že povezani z ustreznimi organi v krajevni skupnosti. Pomembno vlogo pri podružljanju ljudske obrambe in družbene samozaščite že odigrava delegatski zbor stanovalcev, zlasti po problemski konferenci o teh vprašanih v naši krajevni skupnosti, kjer je bila opredeljena širša vloga zborov stanovalcev in hišnih svetov.

Pred nami je naloga za organiziranje koordinacijskega odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pri krajevni konferenci SZDL, ki naj bo politični koordinator te dejavnosti v krajevni skupnosti ter povezovalac in predlagatelj novih oblik dejavnosti na tem področju družbene organiziranosti.

Trenutno smo pred izredno pomembnimi nalogami, ki bi jih lahko opredelili s pojmom **načrtovanje razvoja krajevne skupnosti**. To je za našo krajevno skupnost, kjer se tako neposredno srečujeta širši družbeni interes in interes občanov, še posebno pomembno. Dnevno se pred krajane Gradišča postavlja razumevanje novih zahtev in posegov v prostor, ki so razumljive le dotlej, dokler ne izrivajo občana, mu ne slabijo že itak slabe življenjske pogoje in ga s tem ne postavljajo v položaj, da sam ne more nič storiti, povedati, predlagati ali opozoriti.

Razumljivo je, da je v sedanjem obdobju uresničevanja zakona o združenem delu in uveljavljanju družbenoekonomskih odnosov prišlo prvenstveno do stikov z delovnimi organizacijami na področju krajevne skupnosti in sicer zato, ker smo v tej fazi ustavnega preoblikovanja krajevne skupnosti želeli predvsem vedeti, kaj hočejo organizacije združenega dela skupaj s krajevno skupnostjo v interesu njihovega lastnega razvoja.

Zaradi tega je bil junija 1977 v krajevni skupnosti v sodelovanju z občinskim svetom zveze sindikatov Ljubljana Center ustanovljen svet delegatov osnovnih organizacij sindikata delavcev v temeljnih in drugih organizacijah

združenega dela, ki naj bi spodbujal neposredno povezovanje s krajevno skupnostjo. Vidni so že prvi rezultati tovrstnega povezovanja zlasti pri organiziranju ljudskega odpora in družbene samozaščite, organizaciji skupnih proslav, kulturnih manifestacij, pohodov, športnih tekmovanj, največji dosežek sodelovanja z delovnimi organizacijami doslej pa se odraža v združevanju sredstev Ljubljanske banke, NAMA in SDK za izgradnjo vzgojnovarstvene ustanove za otroke delavcev omenjenih organizacij na področju krajevne skupnosti, ki bo odprt februarja naslednjega leta. V naslednji fazi bomo morali najti stik še z organizacijami združenega dela izven krajevne skupnosti, kjer delajo naši krajanje. V pripravah na volilno konferenco so organizacije združenega dela ponovno delegirale delegate osnovnih organizacij sindikata, ti pa izvolili delegacijo v krajevno konferenco SZDL.

Prav je, da v poročilu vidimo tudi **delovanje krajevne konference SZDL**. Zavedamo se slabosti in jih izpostavljamo zato, da jih bomo lahko hitreje odpravljali. Naša krajevna konferenca SZDL doslej še ni bila vedno mesto, kjer bi vse organizirane subjektivne sile poenotile delovanje in poglede na skupna odprta vprašanja krajanov ter s tem pospešile enotno družbenopolitično akcijo za njihovo razreševanje. Kadar smo to uspeli storiti, smo tudi lažje reševali skupne naloge. Ta ugotovitev je pomembna zlasti za bodoče še uspešnejše delovanje krajevne organizacije SZDL, njenih sekcij in koordinacijskih odborov, ki morajo postati osrednje mesto za delovanje članov, delegatov in osnovnih organizacij ZK, mladine, sindikata, organizacij ZZB NOV, družbenih organizacij in društev, ustanov in združenj, skratka vseh, ki so zainteresirani in odgovorni za razreševanje posameznih vprašanj. nadaljevanje

Vida Markič, kandidatka za predsednico krajevne konference SZDL

Delegati KK SZDL

a) OO ZK (6 delegatov)

Osnovna organizacija ZK II.
1. Prešeren Silva, roj. 1950, uslužbenka, Veselova 17
2. RAJKO Kiauta, roj. 1900, upokojenec, Veselova 10

Osnovna organizacija ZK III.

1. HOČEVAR Jadran, roj. 1949, dipl. pravnik, Gregorčičeva 13 a
2. HAFNER Lucija, roj. 1927, gospodinja, Gregorčičeva 13 a

Osnovna organizacija ZK IV.

1. KNEZ Rihard, roj. 1919, upokojenec, Tobačna 2 a
2. MARKIČ Vida, roj. 1923, upokojenka, Vrtača 5

b) OO ZZB NOV (5 delegatov)

BUČAR Miloš, roj. 1919, upokojenec, Valvazorjeva 1
VETKO Staša, roj. 1923, upokojenka, Gregorčičeva 13

ARH Jože, roj. 1914, upokojenec, Erjavčeva 6

ŠVENT Štefka, roj. 1918, upokojenka, Vrtača 5 a
SOTELŠEK Janko, roj. 1910, upokojenec, Igriška 4

c) Terenski odbori SZDL (15 delegatov)

Terenski odbor Trg revolucije

1. RIBIČIČ Danica, roj. 1924, upokojenka, Valvazorjeva 7

2. BENO ZUPANČIČ, roj. 1925, pisatelj, podpredsednik predsedstva RK SZDL, Veselova 10

3. MIKUŠ Ignac, roj. 1936, komercialist, Prešernova 17

4. BUTINAR Ljubo, roj. 1928, uslužbenec, Valvazorjeva 7

5. OSTERC Jože, roj. 1942, dipl. ing., Valvazorjeva 1

Terenski odbor »Majda Vrhovnik«

1. ŠLIBAR HOJKER Nevenka, roj. 1949, prof. Gradišče 12

2. VRABEC Vida, roj. 1935, uslužbenka, Rimska 16

3. ČAMPA Jožica, roj. 1931, upokojenka, Erjavčeva 7

4. MOČIVNIK Mitja, roj. 1949, dipl. ekonomist, Gradišče 14

5. BERNARD Ivo, roj. 1925, up. dipl. pravnik, Gregorčičeva 13

Terenski odbor Vrtača

1. DOLENC Igor, roj. 1947, elektrotehnik, Levstikova 1

2. ZIHERL Marija, roj. 1917, upokojenka, Tobačna 2 a

3. SIMONIČ Marko, roj. 1948, administrator, Levstikova 3

4. ŠAGER Jože, roj. 1925, prosvetni delavec, Vrtača 5 a

5. JAMŠEK Metka, roj. 1930, pravnik, Vrtača 9

d) Društvo prijateljev mladine (2 delegata)

1. Dr. Kraigher Anča, roj. 1925, upokojenka, Beethovnova 5

2. LIPUŽIČ Marija, roj. 1931, prof. višje šole, Gregorčičeva 11 a

e) OO ZSMS (5 delegatov)

1. HOČEVAR Goran, roj. 1954, študent, Gregorčičeva 13 a

2. RADOVIČ Andrej, roj. 1958, študent, Rimska 14

3. DEREANI Tomaž, roj. 1954, Igriška 12

4. SMOLE Metka, roj. 1958, študent, Vrtača 5

5. GOLOB Tinka, roj. 1955, študent, Levstikova 7

f) OO RK (2 delegata)

1. CAPUDER Franc, roj. 1914, upokojenec, Prešernova 17

2. HER Anča, RIBIČIČ Danica, VRABEC Vida, ZIHERL Marija, KAPLAN Dušan, VRHUNC Miha, OSREDKAR Milan;

2. GOLOB Anica, roj. 1924, upokojenka, Levstikova 7

g) ZRVS (2 delegata)

1. DRENOVEC Bonka, roj. 1927, uslužbenka, Gradišče 6

2. JAKLIN Ivan, roj. 1946, domski vzgojitelj, Veselova 8

h) Enota invalidov (1 delegat)

1. ILNIKAR Alojzija, roj. 1913, upokojenka, Trg MDB 11

i) Društvo upokojencev (2 delegata)

1. VAHČIČ Marjan, roj. 1912, upokojenec, Prešernova 19

2. TEKAVEC Fani, roj. 1912, upokojenka, Erjavčeva 4

j) Koordinacijski odbor delegatov osnovnih organizacij zveze sindikata (7 delegatov)

1. VRHUNEC Miha, roj. 1946, dipl. ekonomist, Levstikova 8 - delegat predsedstva SRS

2. TARMAN Draga, roj. 1930, knjižni urednik - dipl. biolog, Tomšičeva 7, delegat Mladinske knjige

3. OSREDKAR Milan, roj. 1957, organizator, delegat ISKRA invest

4. ŠEGA Helena, roj. 1957, prodajalka, delegat EMONE Maksimarket

5. KRIŽNAR Janez, roj. 1937, komercialist, delegat NA-ME

6. STANOVNIK Vasiljka, roj. 1947, profesor, Gregorčičeva 11 a, delegat gimnazije IVAN CANKAR

7. PREZELJ Tatjana, roj. 1941, likvidator, Valvazorjeva 3, delegat LB

k) RUPENA Mara, delegat družbenopolitičnega zbora, roj. 1918, svetovalec v skupščini SRS, Gregorčičeva 9 a

PREDLOG ZA ČLANE PREDSEDSTVA IN NADZORNEGA ODBORA KRAJEVNE KONFERENCE SZDL GRADIŠČE

Sekretar: CVETKO Staša
Člani: BERNARD Ivo, CAPUDER Franc, DOLENC Igor, HOČEVAR Goran, KNEZ Rihard, dr. KRAIG-

HER Anča, RIBIČIČ Danica, VRABEC Vida, ZIHERL Marija, KAPLAN Dušan, VRHUNC Miha, OSREDKAR Milan;

Nadzorni odbor: HAFNER Lucija, SMOLE Metka, SIMONIČ Marko

V krajevni konferenci SZDL Gradišče je 48 delegatov.

Od tega je 24 moških 50% in 24 žensk 50%

članov ZK je 28 ali 59%, članov ZZB NOV je 18 ali 38%

Starost delegatov:

Mladi do 27 let je 9 ali 18,7%
od 27-30 let je 5 ali 10,5%
od 30-35 let je 6 ali 13,0%
od 35-45 let je 4 ali 8,5%
od 45-55 let je 14 ali 29,1%
nad 55 let je 10 ali 20,1%

Povprečna starost delegatov je 45 let.

legatov v samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje.

Za zbor krajevne skupnosti občine Ljubljana Center je bila v vsaki krajevni skupnosti izvoljena 20 članska delegacija.

Delovna telesa

Delovna telesa so v krajevnih skupnostih oblikovana za različna področja družbenega življenja in dela. Ugotavljamo pa, da so najbolj zaživelista tista, ki imajo neposreden stik s krajanje (komunala, stanovanje, socialno skrbstvo). Vlogo teh delovnih teles pa bo potrebno spremeniti, saj morajo tudi ta postati samoupravni organ, sestavljeni na delegatski osnovi.

Prav tako bo potrebno uskladiti vlogo in vsebino dela teh teles, ker se dogaja, da so za ena in ista področja ustanovljena pri samoupravnih organih krajevne skupnosti in pri družbenopolitičnih organizacijah krajevne skupnosti.

Poravnalni sveti

Poravnalni sveti so delovali v vseh krajevnih skupnostih. Njihovo vlogo in položaj je definirala zakon o samoupravnih sodi-

ščih. Poravnalni svet, ki deluje kot samoupravno sodišče, je v vseh krajevnih skupnostih izvolila skupščina delegatov.

Potrošniški sveti

Zavedajoč se, da je pri graditvi novih družbenoekonomskih odnosih zelo pomembno samoupravno organiziranje in delovanje potrošnikov in porabnikov dobrin v krajevni skupnosti, so v vseh krajevnih skupnostih zbori delovnih ljudi in občanov izoblikovali svoje delegate v svete potrošnikov, opredelili njihovo funkcijo in vlogo, često pa niso začeli s konkretnim delom. Potrošniškim svetom bo potrebno zagotoviti več podpore in pomoči občinskih družbenopolitičnih organizacij in drugih dejavnikov in sicer pri usposabljanju občanov in pri reševanju posameznih primerov.

Zbori stanovalcev

Zbori stanovalcev krajevnih skupnosti in zbor stanovalcev v posameznih hišah delujejo v vseh krajevnih skupnostih. Hišni sveti so ustanovljeni, a se ponekod še niso ustrezno uveljavili. Problematika, s katero se srečujejo vsi ti organi, je obsežna in pe-

stra, zato bodo potrebni še nadaljni napor, da se družbena vloga zborov stanovalcev krajevne skupnosti in zborov stanovalcev stanovanjskih hiš še okrepi. Tu bo morala pomagati tako samoupravna stanovanjska skupnost kot tudi družbenopolitične organizacije v krajevni skupnosti.

Omeniti pa velja, da je bila družbena aktivnost zborov stanovalcev zelo pomembna pri nekaterih pomembnih družbenih akcijah kot so samoprispevek, volitve, programiranje in izvajanje investicijskih del pri hišah in pri izvajanju nalog družbene samozaščite.

Enote (temeljne) SIS

Pomembno vlogo imajo občani in delovni ljudje v omenjenih krajevnih skupnostih in temeljnih organizacijah združenega dela tudi pri oblikovanju enot SIS oz. temeljnih SIS. Pri tem bodo morale tako KS kot tudi družbenopolitične organizacije KS aktivno sodelovati s SIS pri organiziranju in delovanju enot oz. temeljnih SIS.

Proti »podaljšanji roki«

Pri uveljavljanju krajevne samouprave in pri opredeljevanju nalog strokovnih služb

krajevne skupnosti bo potrebno posvetiti posebno pozornost preprečevanju teženj spreminjanja krajevne skupnosti »v podaljšan roko« občinskih upravnih organov. Zagotoviti pa bo vsekakor potrebno učinkovitejšo delo občinskih upravnih organov in njihovo prilagoditev potrebam in interesom delovnih ljudi in občanov.

5. STANOVANJSKA SAMOUPRAVA

V krajevnih skupnostih je 699 hišnih svetov, brez hišnega sveta pa je 69 hiš. K slednjim je vsi tisti precej tisti, ki zaradi majhnega števila stanovalcev (individualne hiše) ne izpolnjujejo pogojev za organizirano hišno samoupravo. Ponekod, npr. v KS Kolodvor, pravkar poteka združevanje več takšnih hiš v skupne hišne svete.

Naj navedemo še nekaj primerov, na katere so nas opozorili pri razgovorih. Tako je v KS Kolodvor zadnje leto stekla akcija za odpravo stanovanj 6. in 7. kategorije, ki je

Samoizobraževanje komunistov

V prostorih Kluba delegatov so pred dnevi slovesno podelili zaključna spričevala prvi generaciji udeležencev dopisne šole marksizma, ki jo je organizirala občinska konferenca ZKS Ljubljana Center.

Potrnila je prejelo 48 komunistov, ki so se s pomočjo dopisne šole marksizma usposo-

bili za načrtovanje in organiziranje idejnopolitičnega usposabljanja članov v svojih os-

novnih organizacijah ZK.

Dopisna šola marksizma je v Zvezi komunistov Jugoslavije, kot oblika idejnopolitičnega usposabljanja, znana že iz prvih povojnih let, saj je že leta 1950 obiskovalo srednje in nižje dopisne šole marksizma v vsej Jugoslaviji več kot

9500 komunistov. V kasnejših letih je ta oblika idejnopolitičnega usposabljanja zamrla in to predvsem zato, ker ni bilo organiziranega usmerjenega individualnega študija in ker ni bilo na razpolago dovolj ustrezne literature.

V konceptu idejnopolitičnega usposabljanja, ki smo ga začeli v naši republiki uvajati letos, je posebna pozornost posvečena prav individualnemu študiju, tako da predstavlja dopisna šola marksizma, v kateri se izobražujejo vodje idejnopolitičnega usposabljanja v osnovnih organizacijah ZK, novo strategijo v idejnopolitičnem usposabljanju komunistov.

Po svečanosti smo se zapletli v kratek pogovor z Markom Švabičem, članom najmlajše generacije slovenskih pisateljev, ki se je tudi udeležil in uspešno končal dopisno šolo marksizma.

Marko Švabič: »Dopisna šola marksizma mi je omogočila predvsem vpogled v razvoj teorije marksizma in sa-

moupravne demokracije, saj smo obravnavali predvsem nove teme. Tudi s klasiki marksizma smo se podrobneje ukvarjali pri filozofiji.

Dogovori: »Namen dopisne šole je med drugim tudi usposobitev komunistov za usposabljanje ostalih članov v osnovni organizaciji ZK. Ali se nameravate tudi vi angažirati pri tem?«

Marko Švabič: »Glede na to, da je v osnovni organizaciji ZK društva pisateljev povprečna starost članov precej visoka, si zelo težko predstavljam, da bi s svojimi skromnimi izkušnjami lahko v kakršnemkoli smislu »usposabljal« svoje starejše kolege. Vsekakor pa se nameravam sam še nadalje izpopolnjevati v teoriji marksizma, saj je to dolžnost vsakega komunista. Zame je značilno, da delam vse nekako bolj počasi in temeljito, vendar sem prepričan, da bom čez nekaj let, če že ne prej, lahko dal na tem področju kakšen resen doprinos.

M. S.

Pestra dejavnost ZSMS v naši občini

Lahko bi rekli, da za mlade ni počitka. Po obširnih pripravah na kongres ZSMS so po njem takoj poprijeli za delo. Vrsto sklepov in izhodišč je treba prebrati vsakdan, v delo. Ena izmed pomembnih nalog je vsekakor vključevanje mladih v priprave na volitve in v delo SZDL sploh.

V minulih letih se je mladi na vse premalo vključevala v delo SZDL, zato bodo morali v bodoče temu vsekakor posvetiti več pozornosti. Mladi prav gotovo ne pretiravajo, ko pravijo, da je učinkovitost dela SZDL odvisna tudi od njih. Do volitev v krajevne konference SZDL je ostalo še razmeroma malo časa.

Mladi so se vključili v organe pri SZDL, ki pripravljajo volitve, že v septembru. Po dogovoru naj bi mladi v pripravah zagotovili okrog 25 odstotkov mladincev. Naloga je po eni strani zahtevna, po drugi strani pa pomeni tudi veliko možnost za mlado generacijo. Zato jo bodo seveda morali izkoristiti. Če bodo namreč zdaj »zamudili vlak«, se bodo mladi lahko naslednja 4 leta spraševali, kje so.

Pogled nazaj pokaže, da je bila dejavnost mladih v SZDL v preteklosti zelo šibka. Z izjemo nekaterih večjih

akcij, kjer so dobro sodelovali, v glavnem mladih v SZDL ni bilo. Pri tem ne bi mogli reči, da med njimi ni bilo zanimanja, le izkoristiti ga niso znali. Ker predstavljajo organizacije ZSMS v krajevnih skupnostih šibko točko v delovanju ZSMS in to ne le v naši občini, bo treba za delo v SZDL bolj kot doslej za delo v SZDL pritegniti mlade iz združenega dela.

Seveda je treba dodati še, da je pravzaprav bolj kot številčni delež mladih v SZDL, pomembna kakovost njihovega delovanja znotraj te najširše fronte delovnih ljudi. Zato pa mlade čaka veliko dela predvsem po volitvah v SZDL, saj bo treba posebno pozornost posvetiti mladim, ki bodo izvoljeni.

Neposredno na prvo področje dela mladih v naši občini pa se navezuje večdnevni seminar, ki so ga pri občinski konferenci ZSMS pripravili z

namenom, da načrtajo osnovne smeri dejavnosti mladih iz naše občine v pokongresnem obdobju. Seminar so razdelili na dva dela. V prvem bodo skušali opredeliti osnovne probleme pri razvijanju družbenoekonomskih odnosov, kot jih normativno opredeljuje zakon o združenem delu, s posebnim poudarkom na stanju v občini Center, poskušali pa bodo s tem v zvezi tudi opredeliti vlogo subjektivnih sil. Prvi del seminarja je bil 16. novembra in je bil namenjen predsednikom vseh osnovnih organizacij ter članom

organov občinske konference ZSMS. V uvodu sta spregovorila predsednik skupščine občine, Miro Samardžija in Slavko Korbar, sekretar komiteja OK ZKS občine Center.

Drugi del seminarja pa je potekal prve dni tega tedna po skupinah v obliki delovnih razgovorov s predsedniki osnovnih organizacij ZSMS o problemih, ki tarejo mlade v okoljih, kjer delujejo. Dogovorili so se tudi za bistvene naloge, ki jih čakajo v prihodnjem obdobju.

Poleg omenjenih velja povedati nekaj več še o dveh akcijah, ki so jih v tem mesecu pripravili mladinci iz Centra, 8. novembra so skupaj s kasarno 4. julij pripravili občinsko kviz tekmovalje z naslovom »Mladi v pesmi, besedi in spretnosti«. Že tako tesni stiki med vojniki in mladino so se še poglobili. Po tekmoval-

nem delu so si skupaj ogledali krajši kulturni program, prijeten večer v Domu tehniških šol pa so zaključili s plesom.

Pohod na Ilovo goro, ki je krenil iz naše občine 18. novembra, brez dvoma pomeni enega izmed načinov za ohranjanje in razvijanje revolucionarnih tradicij. Številni mladinci, ki so se udeležili pohoda, so tako počastili 35-letnico legendarnih bojov na Ilovi gori, kjer je bilo med udeleženci junaškega boja tudi veliko borcev X. ljubljanske brigade. Med pohodniki so bili člani osnovnih organizacij ZSMS, člani občinske konference ZSMS, nekdanji borci X. SNOUB ljubljanske in predstavniki družbenopolitičnih organizacij iz naše občine. Ob tej priložnosti so položili venec k spomeniku na Ilovi gori ter se seznanili s potekom velike bitke.

dala že precej uspeha. Ta akcija je bila uspešna tudi v KS Stara Ljubljana. Tam so razrešili veliko število (173) stanovanjskih problemov, tudi preko solidarnostnih razpisov. Opaziti je, da je z razvojem hišne samouprave stanovanjsko gospodarstvo doseglo pomemben napredek, tako pri večji skrbi samih stanovalcev za vzdrževanje zgradb, boljše sosedske odnose in vključevanje v družbenopolitično delo v KS, skratka, pri večji skrbi za človeka.

V nekaj krajevnih skupnostih so opozorili na zelo pereč problem prenove mestnega jedra. Revitalizacija starih hiš je nujna, obravnavati bi jo morala tudi širša družbena skupnost. Zagotoviti bi morali več družbenopolitične podpore po načelu solidarnostnega združevanja prav za to področje.

Stanovanjska samouprava je doživela dokajšnji napredek v organiziranosti in dejavnosti. S stopnjo pa ne moremo biti zadovoljni, čeprav ugotavljamo velik napredek v dejavnosti in organiziranosti hišnih svetov. V naši občini je le malo belih lis. Povsod pa je bila navzoča misel, da je treba širiti družbeno vlogo zborov stanovalcev in hišnih svetov. Ponekod so ugotavljali in terjali, da se morajo hišni sveti »poli-

tizirati«. Družbena aktivnost delegatskih zborov in zborov stanovalcev stanovanjskih hiš, pa tudi hišnih svetov, se je pokazala pri nekaterih pomembnejših družbenih akcijah, naj omenimo samoprispevek, volitve, programiranje in izvajanje investicijskih del na hišah, pri izvajanju nalog družbene samozasčite, da ne naštevamo naprej.

6. ORGANIZIRANOST IN DELOVANJE DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ

Socialistična zveza delovnega ljudstva je bila v preteklem obdobju v krajevnih skupnostih aktivna pri vseh družbenopolitičnih akcijah, kar potrjujejo tudi uspešni izidi letih. Akcije, kot so bili referendumski samoprispevek I in II, posojilo za ceste, priprave in izvedba skupščinskih volitev itd. so bile dobro pripravljene in občani o njih dobro poučeni. Aktivnost SZDL se je odražala pri razvijanju krajevne samouprave, delegatskih odnosov, stanovanjske samouprave, zdravstva, sociale, družbene samozasčite, civilne zaščite in drugje. V vseh primerih je prihajal do izraza frontni način pristopa in razreševanja vprašanj ter razširjenje stikov z bazo. Tej se je SZDL približa-

la tudi z organizacijsko obliko terenskih odborov, ki pa še niso zaživel v vseh krajevnih skupnostih. Hkrati pa ugotavljamo, da še nismo dovolj uspešni pri razreševanju neposrednih vsakodnevnih vprašanj delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti, da še nismo zagotovili sodelovanja širšega kroga občanov, niti njihove aktivne vloge pri oblikovanju stališč za razreševanje krajevne problematike v okviru širše problematike občine in mesta. Zato se bo morala SZDL organizirati v še manjših celicah, konkretno razmišljamo, da bi morali v hišah imeti poverjenika SZDL, v večjih blokih odbore, pa tudi predstavnika drugih družbenopolitičnih organizacij.

Sekcije

Težišče aktivnosti bo potrebno prenesti na sekcije Socialistične zveze, v katerih bodo lahko enakopravno sodelovali vsi tisti družbeni dejavniki, ki so zainteresirani in kvalificirani za razpravljanje o takih problemih, za to, da dajejo predloge in alternative, da so nosilec demokratične afirmacije in selekcije kadrov itd. Tako bo pri delu sekcij manj posplošenega političnega raz-

pravljanja in več praktičnega lotevanja problemov.

Sekcije naj bi imele sekretariate od 5-7 članov in predsednika. Doslej so se izoblikovali naslednji predlogi področij za delovanje sekcij v mestnih krajevnih skupnostih: za uresničevanje političnega sistema socialističnega samoupravljanja, za družbeno planiranje, za preskrbo in servisno dejavnost, za urbanizem, komunalo in varstvo okolja, za stanovanjsko politiko, in samoupravo v stanovanjskih hišah, za zdravstvo in socialno politiko, za vzgojo, izobraževanje in otroško varstvo, za kulturo, za telesno kulturo, za mednarodne odnose, za vprašanja družbenoekonomskega in političnega položaja žensk.

Terenski odbor SZDL v praksi

Med razgovori v krajevnih skupnostih smo tudi slišali, da je SZDL vlagala v kadrovsko politiko velike napore, ki so dali

Iskra SOZD: v sestavljenih organizacijah združenega dela je vprašanje medsebojnih dohodkovnih odnosov v prvem planu

VVZ France Prešeren: Vsebinska uveljavitev načel svobodne menjave dela, neposredni kontakti s KS in OZD

GP Tehnika: Fluktuacija, na pol panožno povezovanje na tapeti

Chemo: trgovina in proizvodnja – z roko v roki v skupen dohodkovni odnos

Osnovna šola Prule: večno reformiranje šolstva – kdaj in kako s celodnevno šolo, strokovna problematika

DELO OBČINSKE KONFERENCE ZK V TEM MESECU

»Akcija 100« – ocene in napotila

Za delovanje organizacije Zveze komunistov Slovenije v pokongresnem obdobju, prav tako tudi v naši občini, je značilno predvsem to, da je usmerjeno v izpeljavo akcij; kot avantgarda delavskega razreda ZK deluje predvsem v osnovnih sredinah, kjer kolektivom pomaga pri razreševanju vprašanj s področja samoupravljanja in odnosov, ki morajo vladati v tem sistemu. Ob tem pa se z ostro, vendar objektivno kritiko loteva vseh anomalij, ki so v določenih sredinah – žal – še vedno prisotne. Kreativno pa se Zveza komunistov vključuje v razprave o oblikovanju smernic in stališč za delovanje celotne občine na vseh nivojih dogovarjanja in odločanja.

Kaj je »Akcija 100«?

Občinska organizacija zveze komunistov, skupno z ostalimi družbenopolitičnimi dejavniki, že nekaj časa ugotavlja, da se dogovorjene stvari vse prepočasi uresničujejo: tako predvsem uresničevanje določil zakona o združenem delu (kar pomeni seveda obsežen splet novih odnosov); naloge komunistov so pri tem bile jasno določene v mnogih kongresnih dokumentih, ki so jih s svojimi stališči in sklepi dopolnili pozneje tudi delovna srečanja komunistov na vseh nivojih združevanja.

Prek te akcije naj bi se predvsem vzpodbudili člani ZK v osnovnih organizacijah, kjer naj bi bolj organizirano pristopili k ugotavljanju in razreševanju problematike svojih delovnih sredin; že omenjena vprašanja, posebno še nagrajevanje po delu in podobno, gre premnogokrat mimo družbenopolitičnih organizacij v OZD, kar, v izjemnih primerih, privede celo do izrednih zaostritev v kolektivih.

Na podlagi vseh teh ugotovitev in razmišljanj je občinska konferenca ZK Center napravila spisek okrog sto delovnih organizacij iz vseh sfer gospodarstva in negospodarstva, oblikovala vsebinski program in kadrovske sestave ter se podala na razgovore.

Ugotovitve med potekom

Akcija sama organizacijsko dobro poteka; ugotovitve so zelo tehtne. Predvsem lahko

poudarimo, da so bili skoraj v vseh sredinah izredno odkriti pogovori o svoji problematiki, ugotavljali so se uspehi, predvsem pa tudi pomanjkljivosti, zaostanki z uresničevanjem dogovorjenega in na teh srečanjih so se tudi dogovorili za skupno organizirane akcije, da bi, ob medsebojni pomoči, zastavljene naloge, tako s področja dohodkovnih odnosov kot uveljavljanja principov samoupravljanja, pospešeno izvršili.

V ospredju vseh razgovorov so se postavljala vprašanja novega družbenoekonomskega položaja delavca, dalje kompleks vsebinskega uveljavljanja dohodkovnih odnosov med temeljnimi organizacijami znotraj delovne organizacije, v teh odnosih med TOZD in delovno skupnostjo skupnih služb; močno je bilo v prizadetih sredinah poudarjeno tudi vprašanje dohod-

kovnih odnosov med trgovino in proizvodnjo.

Rdečo nit večine pogovorov je tvorila tudi problematika uveljavljanja nagrajevanja po rezultatih dela, kadrovanje, nova vloga in akcijska usposobljenost osnovnih organizacij ZK ter uveljavljanje obvez ljudske obrambe, varnosti in samozaščite.

Akcija bo stalna

Sklop obiskov oziroma srečanj v okviru te akcije bo kmalu končan; analiza problematike, zbrane ob tem, pa bo služila celotni organizaciji zveze komunistov in tudi drugih subjektivnih sil, kot izhodišče oziroma dopolnitev nalog v prihodnje. Tako lahko zaključimo, da ta akcija pravzaprav ne bo nikoli končana, tako, kot navsezadnje njen pričetek ni bil šele pred dnevi, temveč je to le del stalne aktivnosti komunistov v borbi za nove odnose v okviru našega samoupravnega sistema.

M. J.

dopisujte
Ljubljana,
Prešernova 26
p. p. 191
V
dogovore

Pionirji svojim vzornikom

Učenci osnovne šole Prežihovega Voranca – člani zgodovinskega krožka in krožka za obujanje tradicij NOB – so skupaj z mentorji in v sodelovanju s KS Ajdovščina, pripravili srečanje delegatke 1. kongresa SPZZ v Dobriču, ki žive v njihovem šolskem okolju. V avli šole, kjer je že mesec dni razstava o revolucionarnem delu žensk so se zbrale Anica Verbič, Angelca Kamhi, Marija Koren, Mara Rupena, Vera Marentič in Tatjana Oceppek-Štukelj ter množica pionirjev in mladincev. Z velikim zanimanjem so poslušali ganljivo pripovedovanje Mare Rupene o revolucionarki Angelci Oceppekovi in Vere Marentičeve o hrabrosti žensk v okupirani Ljubljani. Mladim zgodovinarjem pomeni taka živa pripoved več kot debela pisana knjiga, udeleženkam pa zavest, da njihovo delo ni pozabljeno. S šopkom rož so pionirji obiskali tudi tovarišico Vido Zavrl, ki se zaradi bolezni ni mogla udeležiti srečanja.

– 51 –

vidne rezultate, da pa so prav zaradi tega občutljivi, če se kadrovskega potencial, ki je delaven, ne opazi tudi v občinskem in mestnem merilu. Slišali smo tudi, da bi morala biti SZDL tista, ki naj bi dala pobudo, da bi stiki med KS oživele.

Kot primer delovanja naj navedemo terenski odbor SZDL Trg revolucije, ki dela že drugo leto. Pred volitvami je uspešno izvedel evidentiranje. Težko pa pripravijo mladince, da sprejmejo funkcijo. Nadalje ugotavljajo, da je ZK na njihovem terenu premalo prisotna in da ne delajo vsi komunisti. Načrtujejo sodelovanje s potrošniškimi sveti, sosedsko pomoč in izobraževanje občanov. Čutijo potrebo, da bi imeli več stikov z občino in mestom (seminarji), saj so bili doslej omejeni le na krajevno skupnost.

Komunisti – motor delovanja

Za vse krajevne skupnosti velja ugotovitev, da so komunisti, ki so povezani na terenu, dokaj aktivni, ponekod smo tudi slišali, da so motor družbenopolitičnega delovanja. Tako smo v KS Tabor slišali, da je v 500 ZK na terenu vezana 1/5 vseh v KS bivaajočih članov ZK, med katerimi 3/4 ak-

tivno deluje. Njihova povprečna starost je nad 60 let. Aktivnost drugih komunistov je premajhna. Tudi v KS Kolodvor so nas opozorili, da se komunisti, ki so proizvodno organizirani, razen v delegacijah, ne vključujejo v delo krajevne skupnosti. Čutiti je celo nekakšno odtujenost med komunisti povezanimi na terenu in tistimi v združenem delu. Zaradi tega, so dejali v KS Kolodvor, prihaja do težav tudi ob sprejemanju mladih v članstvo ZK, ki so vključeni v šole.

Sindikatu več pomembnosti

Sindikati so v vseh KS organizirani, razen v KS Prule, kjer je povezan v KS Poljane, vendar nikjer ni zaživel. Pričakujejo, da bi sindikat moral odigrati pomembnejšo vlogo predvsem pri povezovanju krajevnih skupnosti z združenim delom in pri vzpostavljanju družbenoekonomskega odnosa med tema dejavnikoma, ne nazadnje tudi zato, ker je razredni interes delavskega razreda hkrati družbeni interes. Verjetno bodo delovanju sindikata v KS dali delovno spodbudo tudi sklepi 9. kongresa ZSS.

Koordinacija vseh mladih

Na splošno velja ugotovitev, da terenske OO ZSMS dobro delujejo, da so zaživele v zadnjem času tudi tam, kjer je prej veljalo mrtvilo. Mladina se pogosto srečuje s prostorskimi težavami pri svoji dejavnosti. Sicer pa aktivno sodeluje v vseh krajevskih akcijah, še najbolj odzivna je pri delovnih akcijah. Tudi z delom mladih delegatov so dokaj zadovoljni. V več krajevskih skupnostih so predlagali, da bi bila nujna koordinacija vseh OO ZSMS na območju KS torej tudi tistih v združenem delu. To sodelovanje namreč še vedno precej šepa, najprej pa bi lahko zaživele pri rekreativnih in klubskih dejavnostih. Vsekakor je ta predlog vreden izjemne pozornosti in podpore.

Borci izredno delavni

Člani ZKB NOV nosijo breme družbenopolitičnega dela v KS, kljub starosti so izredno aktivni na vseh področjih delovanja. O boricah so se povsod zelo pohvalno izražali, slišali pa smo tudi, da bi prav zaradi svoje prizadevnosti zaslužili več družbenega priznanja.

7. ORGANIZIRANOST IN DELOVANJE DRUŽBENIH ORGANIZACIJ IN DRUŠTEV

V krajevnih skupnostih je najbolj čutili delovanje ZRVS, RK, DPM in društva upokojencev, pa tudi tabornikov (kjer so). Mnoga med temi društvi so soočajo s finančnimi in prostorskimi težavami. Za nekatera bi lahko tudi dejali, da so premalo povezana s krajevnimi skupnostmi, pa tudi sama društva med sabo bi lahko bolje sodelovala. Poleg omenjenih društev deluje na območju naših krajevskih skupnosti še vrsta drugih, ki pa jih v krajevni skupnosti dejansko ne čutijo. Zavzeti se bomo morali, da bo to stanje v naslednjem obdobju preseženo, da bodo društva storila korak do krajevne skupnosti in ta do njih. Ugotoviti namreč moramo, da imamo še vrsto društev, ki so potencialna rezerva socialistične zveze in truditi se bomo morali, da bodo postala njen sestavni del.

Smernice občine za uresničevanje

Pretekli teden so zasedali vsi trije zbori občinske skupščine. Ena najpomembnejših tem je bila obravnava osnutka smernic za uresničevanje srednjeročnega družbenega plana občine Center za obdobje 1976-1980 v letu 1979. Da so se delegati dejansko poglobili v predloženo gradivo je razvidno iz številnih ugotovitev, pripomb in vprašanj, ki so se oblikovala na konferencah delegacij ter iz živahne razprave na samih sejah zborov. Razen omenjenega gradiva so delegati razpravljali še o:

- analizi osebne porabe v naši občini v letošnjem letu;
- osnutku odloka o novela-ciji zazidalnega načrta za območje zazidalnega otoka CO-1/8 »Majde Vrhovnik«;
- osnutku odloka o zazidalnem načrtu za območje zazidalnega otoka CO-1/17 »Moša Pijade«;
- problematiki upravnih organov in strokovnih služb;
- osnutku odloka o ureditvi nekaterih vprašanj s področja zakona o blagovnem prostoru;

vati zunanjo trgovinsko menjavo s povečanjem izvozne usmerjenosti. Povečati produktivnost dela z modernizacijo tehnoloških postopkov, večjo uporabo znanja in boljše disciplino. Nadalje bo potrebno izpopolnjevati sistem nagrajevanja po delu.

Vsi nosilci pa bodo morali dosledneje uresničevati sprejeta stališča in naloge na področju varstva okolja, družbene samozasčite in razvoja krajevne samouprave.

Predvideni globalni kazalci razvoja v letu 1979

Z analizo izvajanja srednjeročnega družbenega plana občine v prvih treh letih je ugotovljeno, da se predvidene povprečne stopnje rasti družbenega proizvoda, industrijske proizvodnje, realnega OD in sredstev za skupno in splošno porabo realizirajo v skladu s postavljenimi planskimi nalogami.

V osnutku smernic se predlagajo dve varianti možnih globalnih okvirov razvoja v naslednjem letu, kar nam pregledno prikazuje naslednja tabela:

v ureditvi odnosov s trgovino in ostale, ki so opredeljene z osnovnimi usmeritvami. Glede na veliko ekstenzivnost zaposlovanja v gradbeništvu in predvideno intenzivnost gradnje, bo potrebno pospešiti proces industrializiranega načina gradnje. Ker se je uveljavljanje dohodkovnih odnosov med trgovino in proizvodnjo kljub številnim podpisanim samoupravnim sporazumom izvajalo bolj ali manj formalno, na osnovah »kupo-prodajnih« odnosov, bo potrebno storiti tu še marsikaj, kajti v letu 1979 bodo v celoti veljala določila ZZD in mnoge organizacije se bodo sicer znašle v izredno težavnem položaju. Posebna pozornost bo posvečena področju gostinstva in turizma, ker se dosega jo rezultati pod planiranimi, medtem ko je na področju drobnega gospodarstva situacija dosti bolj razveseljiva, saj le to ponovno oživlja in dosega ugodne rezultate poslovanja.

Družbene dejavnosti

Verjetno je eden od razlogov za živahno razpravo o os-

SEJA PREDSEDSTEV SO in OK SZDL

Delovni dogovori

Predsedstvi skupščine občine Ljubljana Center in občinske konference SZDL sta na skupni seji obravnavali analizo obiskov v krajevnih skupnostih. V razpravi je bilo ponovno poudarjeno, da bodo morale krajevne skupnosti mnogo tesneje sodelovati z združenim delom, najprej pa naj bi povezava zaživela na tistih področjih, kjer so najmočnejši skupni interesi. Korak v tej smeri je že storjen v okviru obrambnih priprav, naslednji pa bi morda bil najprimernejši prav na področju stanovanjske problematike. Močno bi morali okrepiti sodelovanje predvsem pri planiranju. Na kritiko dela delegacij za SIS izrečeno v nekaterih krajevnih skupnostih, smo v razpravi slišali, da ne gre vseh metati v isti koš, ker ta kritika za SIS za kulturo in za samoupravno stanovanjsko skupnost ni upravičena. Delovno gradivo analize (Dogovori jo skrajšano objavljajo na drugem mestu) sta predsedstvi zatem sprejeli s pripombo, da ga bo treba še dopolniti.

Sprejeli so tudi rokovnik o družbeni aktivnosti v zvezi s spremljanjem aneksov k samoupravnim sporazumom o temeljnih plana družbenih dejavnosti občin in mesta. Sklenili so, naj to aktivnost še posebej zasleduje frontno sestavljeno delovno telo, ki ga bo vodil Stane Drobnič.

Govor je bil tudi o poteku priprav na volitve v SZDL in s tem v zvezi so med drugim poudarili, da bo treba zagotoviti ustrezno strukturo naših delovnih ljudi in občanov v

vseh organih naše najširše družbenopolitične organizacije.

Glede urejanja odnosov v Operi in baletu SNG in Jugoslovanski avtorski agenciji so ugotovili, da obstajajo še nekatere težave, ki jih bo treba odpraviti ob doslednem upoštevanju že sprejetih sklepov.

V nadaljevanju so sprejeli teze za pripravo akcije in realizacijo stališč in sklepov mestnega štaba »Ljubljana 2000« pri MK SZDL Ljubljana. V Centru naj bi pri razpravi o razvojnih usmeritvah še posebno pozorno obravnavali prostorski razvoj občine z vidika njenega pomena v mestu, regiji in republiko in s posebnim ozirom na prenovu starega mestnega jedra in spomeniško varstvo, program razvoja kulturnih dejavnosti z vidika delovanja obstoječih institucij ter razvoja novih dejavnosti, razvoj turistične in gostinske dejavnosti ter družbene prehrane, vlogo univerze, institutov in raziskovalne skupnosti pri razvoju gospodarstva, vlogo trgovinskih OZD pri združevanju dela in sredstev s ciljem prestrukturiranja in modernizacije proizvodnje ter specializacije trgovinske mreže za boljšo preskrbo trga. Ob občinskem štabu za izvedbo projekta »Ljubljana 2000«, ki ga vodi Nuša Kerševan, naj bi izoblikovali široko delovno telo, ki bi ga sestavljali vsi tisti delovni ljudje in občani, ki glede na svoje znanje in izkušnje lahko kakorkoli bistveno pripomorejo k uspešni izdelavi projekta.

PREDVIDENI GLOBALNI KAZALCI RAZVOJA V LETU 1979

	PLAN 1976-1980 (poprečno letno)	OCENA REALIZACIJE 1976-1978 (poprečno letno)	realne stopnje rasti	
			PREDVIDENO*	
			I. varianta	II. varianta
DRUŽBENI PROIZVOD	5,1	5,8	6,0	5,1
INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA	5,4	6,4	6,5	5,4
ZAPOSLENOST	1,5	2,2	1,5	1,2
PRODUKTIVNOST	4,0	3,6	4,4	4,0
IZVOZ BLAGA	16,0	11,0	18,0	16,0
UVOZ BLAGA	8,0	6,7	8,0	8,0
REALNI OD NA ZAPOSLENEGA	3,0	3,6	3,2	3,0
SPLOŠNA PORABA (OBC. PRORAČUN)	4,1	-4,3	5,0	4,1
SKUPNA PORABA (OBC. SIS)	4,1	11,0	največ 6,0	5,1

- osnutkih programov samoupravnih interesnih skupnosti;

- gradivu za sedmo sejo zbora občin Skupščine mesta Ljubljane.

Zlasti živahna razprava se je razvila ob obravnavi smernic za uresničevanje srednjeročnega družbenega občinskega plana za prihodnje leto, ki so bile pripravljene in predložene v obliki osnutka.

Za vse nosilce družbenega planiranja so opredeljene naslednje osnovne usmeritve. Nadaljnji pospešen razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v združenem delu. Uresničevanje nalog, ki so pomembne za dosledno izvajanje politike gospodarske stabilizacije. Pospeše-

Kakšne pa so glede na to predvidene temeljne razvojne naloge v prihodnjem letu po posameznih področjih?!

Na področju gospodarstva bo nujno potrebna krepitev akumulacijske sposobnosti, s čemer bo omogočena pravočasna zagotovitev potrebnih finančnih sredstev, kar je pogoj za investicijsko dejavnost, ki je v preteklih letih ostala neuresničena v planiranem obsegu. Tako se predvidevajo za naslednje leto pomembne gospodarske investicije, katerih nosilci bodo naše organizacije združenega dela.

Če na hitro preletimo osnovne smernice za posamezna področja gospodarstva lahko rečemo, da bodo glavne naloge v industriji predvsem

novnih usmeritvah na področju dela posameznih samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, tudi pravkar minula razprava o aneksih k samoupravnim sporazumom o temeljnih plana za družbene dejavnosti. Skupna ugotovitev, ki jo je pokazala že analiza za to področje, je viden napredek na tem področju, vendar pa je že v skupnih nalogah SIS nakazano, da bo potrebno storiti že marsikaj tudi tu.

Razprava o osnutku smernic je podala nekatere koristne pobude ki jih bo kazalo upoštevati pri izdelavi predloga, ki bo predložen delegatom v sprejem.

- ab -

8. PROSTORSKO PREOBLIKOVANJE KRAJEVNIH SKUPNOSTI

V krajevnih skupnostih občine Ljubljana Center se doslej razen treh izjem niso oblikovale posebne težnje po prostorskem preoblikovanju. Analize dosedanje prostorske oblikovanosti niso bile izdelane, vendar je v krajevnih skupnostih simptomatično mnenje, da interese in potrebe delovnih ljudi in občanov najuspešneje lahko zadovoljujejo v sedanjih prostorskih okvirih. Prisotna so mnenja, da bi večji posegi v smeri prostorskega preoblikovanja sprožili več negativnih kot pozitivnih posledic (zagotovitev prostorov za delovanje KS, finančnih sredstev, ipd.). Pač pa je povsod prisotno mnenje, da bi lahko uspešneje uresničevali interese in potrebe delovnih ljudi in občanov z vzpostavitev oziroma dosledno izpeljavo takšnih organizacijskih oblik kot so soseske, terenski odbori SZDL, ulični in hišni odbori, poverjeniki SZDL v hišah ipd. Tam, kjer so te oblike že zaživele, ugotavljajo, da so z njimi storili velik korak naprej pri spodbujanju uveljavljanja zainteresiranosti krajanov pri razreševanju posameznih in skupnih vprašanj v KS.

Trije predlogi

Težnjo po preoblikovanju smo zabeležili v treh primerih:

1. KS Poljane predvidevajo delitev na dve krajevni skupnosti, ko bodo izgrajene Nove Poljane CS-6.
2. KS Stara Ljubljana: na območju Gornjega trga do predora pod Gradom (ki sedaj pripada KS Prule) je zaznati željo občanov, da bi se glede na gravitiranje vključili v KS Stara Ljubljana.
3. KS Kolodvor: predlog, da se stanovanjski hiši na Vilharjevi cesti priključita KS Boris Kidrič - občina Bežigrad.

Bolj poglobljen pristop

Kljub povedanemu, ali pa prav zaradi tega, moramo k temu vprašanju pristopiti bolj poglobljeno. Tudi zaradi argumentov, ki smo jih slišali proti prostorskemu preoblikovanju in ki včasih niti ne zvenijo preveč prepričljivo (npr. površina KS, ki je v Centru res za vse KS majhna), premalo pa smo slišali nasprotnih argumentov, tistih, ki bi govorili v prid preoblikovanju. Naj zato ne bo odveč, če navedemo besede iz referata Sergeja Kraigherja na letošnji skupščini skupnosti slovenskih občin:

»... Večina krajevnih skupnosti na podeželju, zlasti pa v mestih in industrijskih središčih, je v tem pogledu prevelika, tako da v vsebini, organizaciji in načinu njihovega dela vse preveč prevladuje način dela občinskih skupščin, da so še vedno ali prav tako oddvojeni od neposrednega vpliva in kontrole občanov in delovnih ljudi v krajevni skupnosti in se zato težko in neradi vključujejo v njeno delo in življenje. Tega ne morejo spreminiti niti zbori občanov niti delegati posameznih enot ali sosesk oziroma naselij v skupščini krajevne skupnosti. Ekonomski odnosi, ki v takih pogojih nastajajo pri uresničevanju skupnih interesov, nujno vodijo k proračunskemu ali prisilnemu načinu zbiranja sredstev v raznih skladih pri občinski skupščini, ki so oddvojeni od občanov in konkretnih programov...«

Kratki stiki

Vprašati se moramo, ali je sedanja KS tako blizu človeku, da v njej uresničuje svoje samoupravne interese ali ne. S tem v zvezi moramo ovrednotiti, zakaj prihaja do kratkih stikov med neposredno prizadetimi občani in širšo skupnostjo (KS, občino), najraje ob urbanističnih načrtih. Med drugim smo slišali, da ob raznih gradbenih posegih nastajajo v KS tim. politični problemi, ki se odražajo tudi na zborih volilcev in da bi bilo delo družbenopolitičnih organizacij lažje, če bi bili občani v KS bolj seznanjeni s programom širšega razvoja. Hkrati je pa res, da bi se subjektivne sile v KS morale v takih primerih več angažirati, zahtevati popolnejše informacije, skratka, zveza mora potekati v obeh smereh. Seveda s tem nočemo reči, da je edini krivec KS, gotovo pa bi lahko storili več tudi pri usklajevanju parcialnega in širšega družbenega interesa. Kaj nam sicer pomaga organizira-

Zlasti sedaj, ko v Ljubljani prenavljamo ceste, trpijo vsi udeleženci v prometu. To je sicer cena, ki jo plačujemo, da se bomo vozili jutri po veliko boljših in varnejših cestah, a so za prenekatero zmedo krivi prav vozniki sami. Prav neverjetno je, kako malo poznajo znake miličnika, ki jih daje bodisi s piščalko ali z rokami. Če bi jih, bi bila marsikatera zmeda manjša.

Proslave ob dnevu republike

Tudi 35. rojstni dan Jugoslavije bomo proslavili z delovno zmago. Zaključujejo se namreč dela pri gradnji objektov iz prvega samopriskevka. Sam spominski dan, 29. november pa bodo občani obeležili po posameznih krajevnih skupnostih:

Gradišče

V četrtek, 23. novembra, ob 19. uri, bo v OŠ Majde Vrhovnik proslava, združena s prvo sejo novoizvoljene krajevne konference SZDL. Slavnostni govornik bo Beno Zupančič, pisatelj in podpredsednik RK SZDL, v kulturnem programu pa bodo sodelovali učenci osnovne šole, gimnazije Ivan Cankar in srednje ekonomske šole, operni pevec Rudolf Franc in pianist Ciril Cvetko.

Kolodvor

V ponedeljek, 27. novembra ob 17. uri v prostorih krajevne skupnosti. Slavnostni govornik bo Vojko Novak, predsednik občinske konference SZDL Ljubljana Center, za kulturni spored pa bodo poskrbeli učenci osnovne šole Tone Čufar in študentski oktet.

Poljane

V ponedeljek, 27. novembra, ob 11. uri, bo otvoritev

prizidka osnovne šole Tone Tomšič. Nastopili bodo učenci osnovne šole in otroci iz VVZ, govoril pa bo predsednik občinske skupščine Miro Samardžija.

Stari Vodmat

Proslava bo v ponedeljek, 27. novembra, ob 17. uri, združena z otvoritvijo telovadnice OŠ Jože Potrč. Sodelujejo otroci VVZ Stari Vodmat, osnovnošolci in učenke babiške šole. Nastopil bo tudi pevski zbor Kliničnega centra.

Stara Ljubljana

V petek, 24. novembra ob 17. uri bo proslava v Glasbeni srednji šoli na Vegovi 5. Proslavo organizira KK

SZDL Stara Ljubljana; ob tej priložnosti bodo podelili bronasta priznanja OF za letošnje leto. Kulturni spored bodo zapolnili učenci glasbene šole in dramski umetniki Jože Zupan.

Prule

V ponedeljek, 27. novembra, ob 17. uri, v dvorani krajevne skupnosti na Prijateljski 2. Govoril bo Franc Lamut, predsednik sveta KS Prule, poseben kulturni program pa bodo pripravili učenci osnovne šole v režiji Jožeta Voznyja.

Tabor

V ponedeljek, 27. novembra, ob 17. uri v Domu tehniških šol. O pomenu praznika bo govoril predsednik krajevne organizacije ZZB NOV Živojin Prosenec. Nastopili bodo recitatorji OŠ Ledina in mladinci s Tabora.

Valči iz prometne milice

Naša rubrika, ki nastaja na postaji milice Center, postaja vse bolj redna, krog znancev (znank), ki jih spoznavamo na naši postaji pa vse širši. Tokrat je to znanka - Valči Kmetič, ki dela na mestni prometni postaji milice (MP PM). Že pet let je miličnica, zadnje dve leti pa je na MP PM, torej v naši občini in tudi naša krajanka.

Gre za prizadevno in sposobno miličnico in zato bi bilo izredno težko, da bi se pogovarjali »na splošno«. Vsako stvar podkrepim z dejstvi, s številkami, s primerom. Slednje ji gre od rok zlasti, ko je na delovnem mestu, bodisi v križišču ali v službenem vozilu.

Zato tudi od načrtovanega pogovora o prometni problematiki ni bilo nič, vsaj tako ne kot smo si ga mi predstavljali, a nam ni žal. Imamo zato fotografije, ki jih je Valči komentirala, saj sama pravi, da je treba probleme odpravljati tam, kjer nastajajo.

Kadar gre za varnost otrok, ni nikakršen trud odvečen, nobena naloga ni in ne sme biti težka. Otroci in starejši občani ali bolni ljudje so v prometu najbolj ogroženi. V prvih devetih mesecih letos, je bilo v Centru 23 nesreč, v katerih so bili udeleženi otroci. Med njimi je bilo 6 hudo in 20 lažje ranjenih. Devetkrat so nesrečo povzročili otroci, 14 krat pa drugi. Poglejte, v spremstvu staršev so doživeli otroci 6 nesreč.

Neumestno zavlačenje

Na posvetih s predsedniki osnovnih organizacij zveze sindikatov so izpostavili zanimiv problem, simptomatičen za našo občino. Na dan je namreč prišel seznam organizacij združenega dela, ki niso ne podpisale ne odklonile podpisa vrste samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov. Gre za popolno ignoranco nekaterih, do zelo važnih dokumentov, kot je na primer sporazum o pogojih zaposlovanja in minimalnih standardih. Dejstvo je še bolj zanimivo, ker so nekateri sporazumi »stari« več kot leto in pol.

Prav tako je vznemirljivo število delovnih organizacij, kulturnih ustanov in institucij, ki na predlagane sporazume ne rečejo ne črne ne bele. Tako ni do 1. 11. 78 podpisalo samoupravnega sporazuma o ustanovitvi samoupravne skupnosti za zaposlovanje občine Center nič manj kot 430 temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, sporazuma o pogojih zaposlovanja in minimalnih standardih jih ni podpisalo 297, 214 organizacij združenega dela ni pristopilo k sporazumu o temeljih plana razvoja letališke mreže v Slo-

veniji, sporazuma o financiranju PTT zmogljivosti ni podpisalo 78 uporabnikov PTT storitev, sporazuma o združevanju sredstev za izgradnjo kulturnega doma Ivan Cankar pa ni podpisalo 225 delovnih organizacij in delovnih skupnosti. Pri slednjem je najbolj zanimivo dejstvo, da so se med nepodpisniki znašle tudi osrednje kulturne ustanove, ki bodo v največji meri uporabljale prostore bodočega kulturnega centra.

V razpravi o problemih, ki jih povzroča takšno nerazumljivo zavlačenje podpisovanja samoupravnih sporazumov, so poudarili predvsem odgovornost oziroma neodgovornost sindikalnih organizacij, ki v svojih sredinah ne organizirajo javne razprave in se ne odločijo ali so za ali proti podpisu določenega sporazuma. Nihče ne trdi, da moramo biti vsi »za«. Toda če so delavci proti podpisu nekega sporazuma, morajo svojo odločitev le sprejeti in jo posredovati naprej, ne pa, da predlog sporazuma enostavno ignorirajo.

M. S.

nost v manjših enotah, če ne znamo samoupravno razreševati interesov delovnih ljudi ob takšnih vitalnih vprašanjih, kot so novogradnje (ob nesporni ugotovitvi, da se prebivalstvo izseljuje in stara), prometna ureditev, okolje ... Ne bi smeli v zvezi s tem prezreti drobnega kamenčka iz mozaika teh razgovorov: predstavnica OO ZSMS Tabor je opozorila na njihovo ugotovitev, da večina mladincev, ki so v OO ZSMS aktivni, biva v neposredni bližini sedeža KS. Mladih iz ne mnogo oddaljene Resljeve, Trubarjeve itd. kljub vabilom niso uspeli pritegniti. Ti mladinci so odgovarjali, da jim je KS »predaleč«. Do takšnih in podobnih utrinkov, »drobnih« vprašanj, ne smemo biti ravnodušni, kajti to niso vprašanja neodvisna od velikosti KS.

Ugotoviti optimalno velikost

V mestu in občini je potrebno vsestransko proučiti funkcioniranje KS v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja in ugotoviti optimalno velikost KS, ob upoštevanju vseh elementov, da bi dejansko lahko zadovoljevali interese in potrebe delovnih ljudi in občanov.

9. SODELOVANJE IN POVEZOVANJE MED KRAJEVNIMI SKUPNOSTMI

KS Ajdovščina se povezuje z drugimi KS na področju varnosti, političnih in drugih manifestacij. Prijateljske vezi ima s KS Kozala na Reki, pobrateni pa so s KS Kozje.

KS Gradišče občasno sodeluje s sosednimi KS pri realizaciji skupnih akcij. Prijateljske in bratske vezi ima s KS Nova vas na Blokah in KS Brajda na Reki, prek šole Majda Vrhovnik pa sodeluje s KS Radoje Dakič in s KS Donji Grad (obe Zemun) in občino Gostivar.

KS Kolodvor sodeluje z vsemi KS v občini Ljubljana Center pri pripravljanju internih samoupravnih aktov, prijateljske in bratske vezi navezujejo s KS Luka na Reki in s KS Trg v občini Sentjur pri Celju.

KS Poljane goji prijateljske in bratske vezi s KS Sušak - Centar na Reki, s krajevnimi skupnostmi Krmelj, Tržišče in Sentjanž v občini Sevnica ter s KS Sodražica.

KS Prule sodeluje pri izvajanju nalog CZ s KS Stara Ljubljana. Pobratena je s KS Bistrica ob Sotli, prijateljske stike pa ima s

KS Sentrupert. Z drugimi KS v občini usklajuje delo tajništva KS, delovne programe KS, politiko OD v občini za KS, področje SLO, s krajevno skupnostjo Stara Ljubljana pa sodeluje tudi na področju otroškega varstva.

KS Stara Ljubljana sodeluje s sosednjimi KS pri realizaciji skupnih akcij. Od leta 1975 je pobratena s KS Adlešiči, od leta 1977 pa s KS Mlinše - Kolovrat.

KS Stari Vodmat uresničuje skupni program sodelovanja s pobrateno KS Buče na Kozjanskem.

KS Tabor se je za izvedbo posameznih akcij, izmenjavo mnenj in stališč o konkretnih vprašanjih delovno povezovala predvsem s KS Kolodvor in KS Stara Ljubljana. Že štiri leta tesno sodeluje s KS Vače in jo kot manj razvito tudi finančno podpira. S to KS so leta 1976 podpisali tudi listino o pobratenu.

Preskromno glede na možnosti

Sodelovanje med krajevnimi skupnostmi naše občine in mesta je glede na možnosti, ki se ponujajo zaradi obilice skupnih ali

podobnih vprašanj še preskromno. In tembolj težko razumljivo, ker smo prav med nekim obiskom slišali, da je prisotno spoznanje, da so podedovane meje razdelile mesto v občine in KS, niso pa razdelile interesov, ki se prepletajo prek teh meja, zato bi morali takšni interesi postati močni nosilci sodelovanja in povezovanja. Res je, da imamo primere uspešnega sodelovanja med KS, ti primeri so v prejšnjem besedilu tudi navedeni, vsekakor pa velja, da je njihov obseg glede na možnosti še preskromen.

Prijateljske in bratske vezi, ki jih gojijo naše KS s KS iz drugih občin, so v nekaj primerih dokaj trdne. To velja za tiste KS, ki so našle skupen interes in ga prelele v program, ki ga uresničujejo. Teh pa ni prav veliko. Mnogokje so ostali še pri zgolj formalnem dogovoru o sodelovanju, o čemer krajanji vedo zelo malo ali pa sploh ne vedo. Jasno pa je, da sodelovanja ni mogoče razviti in utrditi zgolj s srečanjem vodstev KS enkrat v letu, marveč le ob množičnem sodelovanju vseh delovnih ljudi in občanov prijateljskih ali pobratenih KS.

nadaljevanje prihodnje

Smernice občine za uresničevanje

Pretekli teden so zasedali vsi trije zbori občinske skupščine. Ena najpomembnejših tem je bila obravnava osnutka smernic za uresničevanje srednjeročnega družbenega plana občine Center za obdobje 1976-1980 v letu 1979. Da so se delegati dejansko poglobili v predloženo gradivo je razvidno iz številnih ugotovitev, pripomb in vprašanj, ki so se oblikovala na konferencah delegacij ter iz živahne razprave na samih sejah zborov. Razen omenjenega gradiva so delegati razpravljali še o:

- analizi osebne porabe v naši občini v letošnjem letu;
- osnutku odloka o novelaciji zazidalnega načrta za območje zazidalnega otoka CO-1/8 »Majde Vrhovnik«;
- osnutku odloka o zazidalnem načrtu za območje zazidalnega otoka CO-1/17 »Moša Pijade«;
- problematiki upravnih organov in strokovnih služb;
- osnutku odloka o ureditvi nekaterih vprašanj s področja zakona o blagovnem prostoru;

vati zunanjetrgovinsko menjavo s povečanjem izvozne usmerjenosti. Povečati produktivnost dela z modernizacijo tehnoloških postopkov, večjo uporabo znanja in boljše discipline. Nadalje bo potrebno izpopolnjevati sistem nagrajevanja po delu.

Vsi nosilci pa bodo morali dosledneje uresničevati sprejeta stališča in naloge na področju varstva okolja, družbene samozaščite in razvoja krajevne samouprave.

Predvideni globalni kazalci razvoja v letu 1979

Z analizo izvajanja srednjeročnega družbenega plana občine v prvih treh letih je ugotovljeno, da se predvidene povprečne stopnje rasti družbenega proizvoda, industrijske proizvodnje, realnega OD in sredstev za skupno in splošno porabo realizirajo v skladu s postavljenimi planskimi nalogami.

V osnutku smernic se predlagajo dve varianti možnih globalnih okvirov razvoja v naslednjem letu, kar nam pregledno prikazuje naslednja tabela:

v ureditvi odnosov s trgovino in ostale, ki so opredeljene z osnovnimi usmeritvami. Glede na veliko ekstenzivnost zaposlovanja v gradbeništvu in predvideno intenzivnost gradnje, bo potrebno pospešiti proces industrializiranega načina gradnje. Ker se je uveljavljanje dohodkovnih odnosov med trgovino in proizvodnjo kljub številnim podpisanim samoupravnim sporazumom izvajalo bolj ali manj formalno, na osnovah »kupo-prodajnih« odnosov, bo potrebno storiti tu še marsikaj, kajti v letu 1979 bodo v celoti veljala določila ZZD in mnoge organizacije se bodo sicer znašle v izredno težavnem položaju. Posebna pozornost bo posvečena področju gostinstva in turizma, ker se dosega rezultati pod planiranimi, medtem ko je na področju drobnega gospodarstva situacija dosti bolj razveseljiva, saj le to ponovno oživlja in dosega ugodne rezultate poslovanja.

Družbene dejavnosti

Verjetno je eden od razlogov za živahno razpravo o os-

SEJA PREDSEDSTEV SO in OK SZDL

Delovni dogovori

Predsedstvi skupščine občine Ljubljana Center in občinske konference SZDL sta na skupni seji obravnavali analizo obiskov v krajevnih skupnostih. V razpravi je bilo ponovno poudarjeno, da bodo morale krajevne skupnosti mnogo tesneje sodelovati z združenim delom, najprej pa naj bi povezava zaživela na tistih področjih, kjer so najmočnejši skupni interesi. Korak v tej smeri je že storjen v okviru obrambnih priprav, naslednji pa bi morda bil najprimernejši prav na področju stanovanjske problematike. Močno bi morali okrepiti sodelovanje predvsem pri planiranju. Na kritiko dela delegacij za SIS izrečeno v nekaterih krajevnih skupnostih, smo v razpravi slišali, da ne gre vseh metati v isti koš, ker ta kritika za SIS za kulturo in za samoupravno stanovanjsko skupnost ni upravičena. Delovno gradivo analize (Dogovori jo skrajšano objavljamo na drugem mestu) sta predsedstvi zatem sprejeli s pripombo, da ga bo treba še dopolniti.

Sprejeli so tudi rokovnik o družbeni aktivnosti v zvezi s spremljanjem aneksov k samoupravnim sporazumom o temeljih plana družbenih dejavnosti občin in mesta. Sklenili so, naj to aktivnost še posebej zasleduje frontno sestavljeno delovno telo, ki ga bo vodil Stane Drobnič.

Govor je bil tudi o poteku priprav na volitve v SZDL in s tem v zvezi so med drugim poudarili, da bo treba zagotoviti ustrezno strukturo naših delovnih ljudi in občanov v

vseh organih naše najširše družbenopolitične organizacije.

Glede urejanja odnosov v Operi in baletu SNG in Jugoslovanski avtorski agenciji so ugotovili, da obstajajo še nekatere težave, ki jih bo treba odpraviti ob doslednem upoštevanju že sprejetih sklepov.

V nadaljevanju so sprejeli teze za pripravo akcije in realizacijo stališč in sklepov mestnega štaba »Ljubljana 2000« pri MK SZDL Ljubljana. V Centru naj bi pri razpravi o razvojnih usmeritvah še posebno pozorno obravnavali prostorski razvoj občine z vidika njenega pomena v mestu, regiji in republiki in s posebnim ozirom na prenavo starega mestnega jedra in spomeniško varstvo, program razvoja kulturnih dejavnosti z vidika delovanja obstoječih institucij ter razvoja novih dejavnosti, razvoj turistične in gostinske dejavnosti ter družbene prehrane, vlogo univerze, institutov in raziskovalne skupnosti pri razvoju gospodarstva, vlogo trgovinskih OZD pri združevanju dela in sredstev s ciljem prestrukturiranja in modernizacije proizvodnje ter specializacije trgovinske mreže za boljše preskrbo trga. Ob občinskem štabu za izvedbo projekta »Ljubljana 2000«, ki ga vodi Nuša Kerševan, naj bi izoblikovali široko delovno telo, ki bi ga sestavljali vsi tisti delovni ljudje in občani, ki glede na svoje znanje in izkušnje lahko kakorkoli bistveno pripomorejo k uspešni izdelavi projekta.

PREDVIDENI GLOBALNI KAZALCI RAZVOJA V LETU 1979

	realne stopnje rasti			
	PLAN	OCENA REALIZACIJE	PREDVIDENO*	
	1976-1980 (poprečno letno)	1976-1978 (poprečno letno)	I. varianta	II. varianta
DRUŽBENI PROIZVOD	5,1	5,8	6,0	5,1
INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA	5,4	6,4	6,5	5,4
ZAPOSLENOST	1,5	2,2	1,5	1,2
PRODUKTIVNOST	4,0	3,6	4,4	4,0
IZVOZ BLAGA	16,0	11,0	18,0	16,0
UVOZ BLAGA	8,0	6,7	8,0	8,0
REALNI OD NA ZAPOSLENEGA	3,0	3,6	3,2	3,0
SPLOŠNA PORABA (OBC. PRORAČUN)	4,1	-4,3	5,0	4,1
SKUPNA PORABA (OBC. SIS)	4,1	11,0	največ 6,0	5,1

- osnutkih programov samoupravnih interesnih skupnosti;

- gradivu za sedmo sejo zbora občin Skupščine mesta Ljubljane.

Zlasti živahna razprava se je razvila ob obravnavi smernic za uresničevanje srednjeročnega družbenega občinskega plana za prihodnje leto, ki so bile pripravljene in predložene v obliki osnutka.

Za vse nosilce družbenega planiranja so opredeljene naslednje osnovne usmeritve. Nadaljnji pospešen razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v združenem delu. Uresničevanje nalog, ki so pomembne za dosledno izvajanje politike gospodarske stabilizacije. Pospeše-

Kakšne pa so glede na to predvidene temeljne razvojne naloge v prihodnjem letu po posameznih področjih?!

Na področju gospodarstva bo nujno potrebna krepitev akumulacijske sposobnosti, s čemer bo omogočena pravočasna zagotovitev potrebnih finančnih sredstev, kar je pogoj za investicijsko dejavnost, ki je v preteklih letih ostala neuresničena v planiranem obsegu. Tako se predvidevajo za naslednje leto pomembne gospodarske investicije, katerih nosilci bodo naše organizacije združenega dela.

Če na hitro preletimo osnovne smernice za posamezna področja gospodarstva lahko rečemo, da bodo glavne naloge v industriji predvsem

novnih usmeritvah na področju dela posameznih samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, tudi pravkar minula razprava o aneksih k samoupravnim sporazumom o temeljih plana za družbene dejavnosti. Skupna ugotovitev, ki jo je pokazala že analiza za to področje, je viden napredek na tem področju, vendar pa je že v skupnih nalogah SIS nakazano, da bo potrebno storiti že marsikaj tudi tu.

Razprava o osnutku smernic je podala nekatere koristne pobude ki jih bo kazalo upoštevati pri izdelavi predloga, ki bo predložen delegatom v sprejem.

- ab -

8. PROSTORSKO PREOBLIKOVANJE KRAJEVNIH SKUPNOSTI

V krajevnih skupnostih občine Ljubljana Center se doslej razen treh izjem niso oblikovale posebne težnje po prostorskem preoblikovanju. Analize doseganje prostorske oblikovanosti niso bile izdelane, vendar je v krajevnih skupnostih simptomatično mnenje, da interese in potrebe delovnih ljudi in občanov najuspešneje lahko zadovoljujejo v sedanjih prostorskih okvirih. Prisotna so mnenja, da bi večji posegi v smeri prostorskega preoblikovanja sprožili več negativnih kot pozitivnih posledic (zagotovitev prostorov za delovanje KS, finančnih sredstev, ipd.). Pač pa je povsod prisotno mnenje, da bi lahko uspešneje uresničevali interese in potrebe delovnih ljudi in občanov z vzpostavitev oziroma dosledno izpeljavo takšnih organizacijskih oblik kot so soseske, terenski odbori SZDL, ulični in hišni odbori, poverjeniki SZDL v hišah ipd. Tam, kjer so te oblike že zaživele, ugotavljajo, da so z njimi storili velik korak naprej pri spodbujanju uveljavljanja zainteresiranosti krajanov pri razreševanju posameznih in skupnih vprašanj v KS.

Trije predlogi

Težnjo po preoblikovanju smo zabeležili v treh primerih:

1. KS Poljane predvidevajo delitev na dve krajevni skupnosti, ko bodo izgrajene Nove Poljane CS-6.
2. KS Stara Ljubljana: na območju Gornjega trga do predora pod Gradom (ki sedaj pripada KS Prule) je zaznati željo občanov, da bi se glede na gravitiranje vključili v KS Stara Ljubljana.
3. KS Kolodvor: predlog, da se stanovanjski hiši na Vilharjevi cesti priključita KS Boris Kidrič - občina Bežigrad.

Bolj poglobljen pristop

Kljub povedanemu, ali pa prav zaradi tega, moramo k temu vprašanju pristopiti bolj poglobljeno. Tudi zaradi argumentov, ki smo jih slišali proti prostorskemu preoblikovanju in ki včasih niti ne zvenijo preveč prepričljivo (npr. površina KS, ki je v Centru res za vse KS majhna), premalo pa smo slišali nasprotnih argumentov, tistih, ki bi govorili v prid preoblikovanju. Naj zato ne bo odveč, če navedemo besede iz referata Sergeja Kraigherja na letošnji skupščini skupnosti slovenskih občin:

 * ... Večina krajevnih skupnosti na podeželju, zlasti pa v mestih in industrijskih središčih, je v tem pogledu prevelika, tako da v vsebini, organizaciji in načinu njihovega dela vse preveč prevladuje način dela občinskih skupščin, da so še vedno ali prav tako oddvojeni od neposrednega vpliva in kontrole občanov in delovnih ljudi v krajevni skupnosti in se zato težko in neradi vključujejo v njeno delo in življenje. Tega ne morejo spremeniti niti zbori občanov niti delegati posameznih enot ali sosesk oziroma naselij v skupščini krajevne skupnosti. Ekonomski odnosi, ki v takih pogojih nastajajo pri uresničevanju skupnih interesov, nujno vodijo k proračunskemu ali prisilnemu načinu zbiranja sredstev v raznih skladih pri občinski skupščini, ki so oddvojeni od občanov in konkretnih programov...

Kratki stiki

Vprašati se moramo, ali je sedanja KS tako blizu človeku, da v njej uresničuje svoje samoupravne interese ali ne. S tem v zvezi moramo ovrednotiti, zakaj prihaja do kratkih stikov med neposredno prizadetimi občani in širšo skupnostjo (KS, občino), najraje ob urbanističnih načrtih. Med drugim smo slišali, da ob raznih gradbenih posegih nastajajo v KS tim. politični problemi, ki se odražajo tudi na zborih volilcev in da bi bilo delo družbenopolitičnih organizacij lažje, če bi bili občani v KS bolj seznanjeni s programom širšega razvoja. Hkrati je pa res, da bi se subjektivne sile v KS morale v takih primerih več angažirati, zahtevati popolnejše informacije, skratka, zveza mora potekati v obeh smereh. Seveda s tem nočemo reči, da je edini krivec KS, gotovo pa bi lahko storili več tudi pri usklajevanju parcialnega in širšega družbenega interesa. Kaj nam sicer pomaga organizira-

da smo lahko gradili toliko stvari naenkrat, so mnogi za trenutek izgubili perspektivo samoupravnega in delegatskega načina življenja in dela. Prišlo je celo tako daleč, da smo se naenkrat znašli v položaju, ko smo se morali celo v lastnih vrstah boriti proti pojavom centralizma. Kajti našli so se tudi takšni, ki so menili, da lahko centralizem, s katerim smo vstali iz ruševin, živi tudi naprej. In proti temu je bil boj zelo težak. Šele zadnja ustava je opravila z ostanki tega centralizma, pa še to ne povsem do kraja. Še so v njej vsebovani kompromisi, ki jih je deloma odpravil Zakon o združenem delu nekaj pa jih bo še treba odpraviti. Če bi ta centralizem zadržali, bi imeli kaj slabo enakopravnost, slabo neposredno demokracijo in bi bilo bratstvo in enotnost le parola. Tu je dokaz moči Partije, da je sama sebi napovedala to bitko in stvari razčistila. In da smo ustanovili tudi vrsto novih institucij, recimo institucijo Zbora republik in pokrajin v

Skupščini Jugoslavije, ki je vrhunski izraz enotnosti samoupravnega in dogovornega reševanja materialnih in drugih problemov. In – če se povrnem na drugo zasedanje AVNOJ – tu je razlika med tistim in današnjim. Jajce, ki je v bistvu predstavljalo tak zbor republik in pokrajin, je manifestativno reševalo stvari. Ker so bili odloki in predlogi tedaj takšni, da smo jih avtomatično sprejeli. Danes je marsikomu žal, da ni več Jajca in AVNOJ iz leta 1943, zlasti ko je treba z argumenti in bitkami reševati medsebojne odnose, saj vsak prihaja pred Zbor s svojimi materialnimi problemi. In treba je najti tisto materialno rešitev, ki vendar prispeva k razvoju in napredku, ki ni interes ožjega območja, ki zrcali možno pot v perspektivo in ki počasi približuje materialno dokaj različno situirane republike in pokrajine. Pri tem pa pride do polne veljave široka osnova delovnih ljudi v celotnem samoupravnem mehanizmu.«

Dr. Metod Mikuž:

Dileme ni bilo: odločili smo se za federacijo ljudskih demokratičnih odborov, katere popolno vsebino in podobo ji bodo vtisnili šele naši vnuki.

Tudi dr. Metod Mikuž je bil med govorniki na II. zasedanju AVNOJ v Jajcu. Nekdanji verski referent v glavnem štabu NOV in PO Slovenije, rojen leta 1909 v Prečni pri Novem mestu, je odšel v partizane spomladi 1942, po vojni je bil vrsto let zvezni poslanec, leta 1954 pa se je posvetil znanstvenemu delu. Izdal je vrsto dragocenih zgodovinskih zbornikov in pregledov, med drugim tudi Pregled zgodovine NOB v Sloveniji. Dr. Metod Mikuž je redni profesor na ljubljanski univerzi, kjer predava moderno svetovno in jugoslovansko zgodovino.

»Mednarodni položaj jeseni 1943 se je bistveno spremenil s kapitulacijo Italije. V Sredozemlju je nastal prazen prostor, skozi katerega bi zahodni zavezniki lahko prodrli v osrčje Nemčije. Ta je bila tedaj močno angažirana na vzhodni fronti. Imamo opravka z vprašanjem, ki še do danes ni povsem pojasnjeno: ali je to druga fronta ali ne? Churchill je menil, da gre za drugo fronto, Roosevelt pa je bil absolutno proti; po njegovih načrtih naj bi bila ta fronta na zahodnih obalah Atlantika. Kapitulacija Italije pa je v dokajšnjem obsegu to skupno strategijo velikih sil privedla v slepo ulico. Medtem pa je bil položaj na vzhodni fronti precej bolj jasen: sovjetska armada je prodirala proti zahodu, v osrčje Evrope, od koder so poti več ali manj enostavne.

Kapitulacija Italije je bil za nas dogodek, ki je dal veliko misliti. Naše vodstvo je bilo pri tem zelo stvarno. Kapitulacija je pomenila razorožitev italijanske vojske na našem ozemlju in hkrati pridobitev orožja, s katerim bomo učinkovitejši v boju s še nepremagano Nemčijo. Ko smo potem to orožje dobili, je bilo treba čim prej organizirati osvobodeno ozemlje in pripraviti – z vojaškega stališča – obrambo tega ozemlja. Naše osrednja naloga je bila: mobilizacija in izvedba volitev. Se pravi: postavitve organov ljudske oblasti na osvobojenem ozemlju, kajti nastopili so usodni trenutki. Treba je bilo spregovoriti – tudi za Slovenijo – kakšno državo hočemo in kakšna bo bodoča jugoslovanska skupnost. Deloma je na ta vprašanja odgovoril že Kočevski zbor odposlancev, oktobra 1943, odločilno besedo o novi Jugoslaviji pa je moral reči še AVNOJ. In kakšna bo vsebina naših, slovenskih stališč na novembrskem zasedanju, tudi to je bilo vprašanje.

Dobro se spominjam, da sva se s tovarišem Kidričem že prvi večer na našem dolgem pohodu v Bosno velikopogovorno; Kidrič me je vprašal, za kaj sem, za centralizem ali za federacijo. Odgovoril sem mu: mar za takšen centralizem, kakršnega smo imeli v stari Jugoslaviji? Nikakor ne! V poštev pride samo federacija. Toda kakšna? Poznali smo ustroj Sovjetske zveze, se pravi federacije sovjetskih republik. Poznali smo tudi ameriško, pa švicarsko federacijo, vendar noben izmed teh modelov za naše razmere ni bil ustrezen. Pri nas ne gre za federacijo narodov, gre za narode in narodnosti. – Res o narodnostih tistikrat še nisimo ravno govorili, govorili pa smo o konkretnih primerih, recimo o Bosni in Hercegovini.

Šli smo torej v Jajce in glasovali za federacijo in za vrsto drugih sklepov. Vendar federacija, ki smo jo izglasovali, ni bila po sovjetskem vzoru, kot je na prvi pogled kazalo in kakršne so bile tudi nekatere kasnejše interpretacije. Tu gre za velikansko razliko: Sovjetska zveza je res prav tako federacija, toda federacija sovjetrov, Jugoslavija pa – in to smo vsi vedeli in hoteli – federacija ljudskih demokratičnih odborov. Proglasili smo federativno demokratično Jugoslavijo. In med njo ter sovjetsko je razlika kot noč in dan! Sovjeti so revolucionarni organi, organi delavcev, kmetov, vojakov itd., pri nas pa je šlo za ljudske odbore oziroma narodnoosvobodilne odbore, odbore demokratičnih sil. – Toda ne glede na takš-

no imenitno rešitev povsem le ni bilo jasno, kakšna bo resnična podoba te federacije. Ustvarjali smo torej nekaj novega, kar je povsem nedvoumno ob neki priložnosti poudaril tudi tovariš Tito. In če omenim še misel iz Titovega govora na Neretvi, ko je govoril o izmenjavi depeš s Stalinom (»Pustite nas pri miru, bomo pa sami...«), je popolnoma jasno, da je bila federacija, izglasovana v Jajcu, resnično naša odločitev, pot, ki smo jo prepustili razvoju in tudi težavam. Združba narodov, pa narodnosti, ki v narode preraščajo, to napoveduje, da bo nekoč resnično nastala tista prava federacija. Jedro, vsebino in temelj smo ustvarili, vendar se premalo zavedamo, da gre do te stvari počasi. Naša velika napaka je, da hočemo vse na hitro. Takšne stvari pa gre do počasi, zahtevajo tudi stiletja. Gre pa bolj zato, da ustvarimo trdne in prave temelje. Če bodo zdravi, jih bodo naši zanamci dograjevali, če ne, pa jih bodo popravili in spremenili.

V pripravah na zasedanje je bilo govora tudi o tem ali bomo proglasili republiko ali monarhijo. Jasno je bilo, da povratka na staro ni. Toda na zasedanju v Jajcu bi bilo nesmotrno, če bi proglasili republiko. Pogojni še niso dozoreli, zato tega nismo storili. Kajti cilj narodnoosvobodilnega gibanja je bil predvsem v širjenju platforme našega boja, v hotenju po angažiranju vseh množic za ta boj. Naš cilj je bil predvsem v osnovanju demokratične Jugoslavije, predstavnice vseh narodov, ki bo enotna, zgodovinsko utemeljena skupnost, kjer nacionalno vprašanje ne bo zanemarljivo.

Kako je avnojevske sklepe sprejel svet? – Sovjeti so nam še isti hip očitali, to je zgodovinsko dokazano, da je to nož v hrbet koalicije. Angloameričani pa so počasi, ne takoj, le začeli poročati, kaj je bilo v Jajcu, kasneje pa so zadevo sprejeli takšno kot je bila. Vendar brez spletk ni šlo. Nemci so naše odločitve sprva omalovaževali, potem pa so le uvideli, da je to dejstvo. In ustrezno tudi reagirali. Zadnja posledica AVNOJ v Jajcu je pravzaprav desant na Drvar; Nemci so hoteli naše vodstvo, s Titom na čelu, zajeti, ker so se bali.

AVNOJ je sankcioniral tudi odločitev vrhovnega plenuma OF o priključitvi Slovenskega primorja in Istre k matični domovini. Za nas je bil ta sklep izrednega pomena in smo nanj gledali kot na gotovo stvar. Toda za mednarodno pravo je bilo to praktično neveljavno. Gre za takimenovan revolucionarni odlok, ki je imel sicer določeno veljavnost, vendar bi bilo recimo to zadevo postaviti na dnevni red mirovne konference povsem brezpredmetno. Tovrstna vprašanja imajo svoje mesto ob koncu vojne. Vendar se mi zdi pomembno, da med vojno nismo pozabili Primorske in Istre in da je AVNOJ nemudoma akceptiral naše predloge. Naše izhodišče je namreč bilo, da smo bili nacionalni, narodnoosvobodilni boj, in zadevo smo tako tudi postavili. AVNOJ ni omenjal socialistične Jugoslavije. Tudi tovariš Tito je večkrat poudaril – in to vse premalo citiramo – da gre v prvi vrsti za narodnoosvobodilni boj; hrbtenice tega boja ni sestavljala delavski razred, temveč vse ljudstvo. In s tem smo v zgodovino revolucije prinesli nekaj novega. Če smo stvar tako postavili, ne pomeni, da smo to storili iz bojazni pred zavezniki. Mi se zahodnih zaveznikov glede tega nismo bali, v političnem smislu namreč. Bili smo samo sobojevniki in nič drugega. Omenim naj napako, ko včasih govorimo, da so naši borci padali za komunizem, za socializem. Ne, padali so za svobodo domovine. Naša parola je bila boj za osvoboditev in za preprečitev povratka starega. Mar je recimo stara ženička, z vsem srcem na naši strani, ki je nosila skritega Poročevalca, vedela, kaj je samoupravljanje, komunizem? Ni. Hotela je svobodo, lepše in pravičnejše življenje.

Osebnostno, kako gledam na II. zasedanje AVNOJ? Prepričan sem, da je to edinstvena epopeja v zgodovini slovenskega naroda, ko smo šli v Jajce, da ustvarimo novo Jugoslavijo. Prišli smo iz partizanske dežele, kjer je šlo za naš dejanski obstanek. To se mi zdi še zlasti važno. In še nekaj je, kar bi rad poudaril. Nikoli ne bom pozabil vloge generala Jake Avšiča, nekakšnega komandanta te naše odprave, kako je znal na vojaški in plemeniti, človeški način voditi delegacijo in premagovati tudi najkriticnejše situacije...«

Franjo Lubej:

Rojstvo nove, resnično demokratične, bratske skupnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, brez starih političantskih buržoaznih strank!

stavljali lahko samo kot republiko. Republika svobodnih narodov, brez starih strank in stare vojske.

Kako smo na te stvari gledali slovenski Sokoli pred vojno? – Moram reči, da dovolj zrelo. Jasno je bilo, da se monarhija s kraljem ne more povrniti. Narodnoosvobodilni boj je to naše prepričanje samo utrdil. Na dlani je bilo, da bodo iz partizanske vojske nastale organizacije, politične organizacije, ki bodo svoje bodoče predstavnike in telesa izbirale na demokratičen način. Od lokalnih oblasti dalje. In res: hkrati, ko je naša vojska osvobajala vasi in področja, so tam takoj vznikli narodnoosvobodilni odbori z jasnimi, revolucionarnimi cilji in stališči. – Kar zadeva sokolsko organizacijo: prav o tem sem govoril v svojem referatu na zasedanju v Jajcu. Delegatom iz vse Jugoslavije sem lahko z zadovoljstvom in s ponosom povedal, da se je sokolska organizacija na Slovenskem pridružila narodnoosvobodilnemu gibanju in se tesno spojila s KP. In da so sklepi AVNOJ le popolna in visoka sinteza vseh misli in stališč naprednih članov Sokola, kako naj bo nova država urejena.

Vtis z zasedanja? – Najbolj me je pravzaprav presunil nastop starih srbskih in črnogorskih očakov, med katerimi so bili tudi 90-letni starci. Prišli so v narodnih nošah, v takšnih, kakršne so si naredili že v času balkanskih vojn, pokriti s starimi šajkačami, z velikimi in zavihanimi muštacami, manjkalo jim je le lesketajoče se orožje. Kot bi se v dvorani pojavili sinovi Vuka Karadžića, sem si rekel. Cela kopica teh očakov je sedela v dvorani, v glavnem bolj spredaj; niso veliko govorili, pa še to bolj v verzih, kot pred vladiko. Vendar so bili odločni in takšne odločnosti slovenski delegati nismo imeli. Vsaj na zunaj ne. In če omenim še različne pope, ki so nastopili popolnoma enotno, ne glede na to ali so bili predstavniki srbske pravoslavne ali pa Strossmayerjeve katoliške cerkve, zdaj združeni s Partijo in z vso to Jugoslavijo v malem, potem moram reči, da sem prisostvoval dogodku, ki ga bom pomnil do konca dni.«

Franjo Lubej, eden mnogih govornikov na drugem zasedanju AVNOJ v Jajcu, je bil rojen leta 1898 v Dolu pri Ljubljani, svojo upornost in revolucionarnost pa je izpričal že kot 14-letni dijak z vstopom v dijaško društvo Preporod. Tik pred vojno je bil načelnik sokolske župe v Ljubljani, kmalu po začetku narodnoosvobodilnega boja se je s celo družino pridružil osvobodilnemu gibanju, kjer je bil ves čas vojne član IO OF. Pred kratkim je napisal knjigo o boju za demokratizacijo slovenskih sokolov, ki bo izšla spomladi prihodnje leto.

»Nekega večera, v metežu nemške ofenzive, ko smo bili zbrani v bunkerju na Urški, sta vstopila Boris Kidrič in Marijan Brečelj. Rekla sta, naj se pripravimo na daljši pohod, v Bosno na drugo zasedanje AVNOJ. Kam natančno, tega pa nista povedala. Malce me je stisnilo pri srcu. Kako? Pa tako nenadoma, ko ne moreš obvestiti nikogar svojih! In v gozderjih, ki jim na široko zijajo podplati! Vendar: ni kaj, treba bo na pot, kliče nas tovariš Tito. Naš osvobodilni boj je torej dosegel tisto stopnjo rasti, ko je treba misliti na izid te vojne, na ureditev življenja in dela po zmagi, ki je na obzoru.

Ko smo se naposled zbrali in uredili, nas je bilo šestnajst: Josip Vidmar, Boris Kidrič, Josip Rus, Edvard Kocbek, Tone Fajfar, Zoran Polič, dr. Marijan Brečelj, dr. Lado Vavpetič, Josip Jeras, dr. Pavel Lunaček, Božidar Jakac, Mica Šlandrova, Ivan Novak-Očka, general Jakč Avšič, dr. Metod Mikuž in jaz. Tovariš Kardelj pa je bil tistikrat že v vrhovnem štabu. Po vseh dotakratnih dogodkih in sodeč po položaju na fronti smo vsak zase pri sebi vedeli, da bo šlo za veliko stvar. Da bomo odločili o usodi nove Jugoslavije, nove in demokratične družbe, ki bo postavljena na drugačnih temeljih kot ona iz leta 1918, ki so jo buržoazne stranke urejale po svojih merilih. Da bomo tokrat izglasovali resnično novo, demokratično urejeno skupnost jugoslovanskih narodov, ki bo temeljila na protifašističnem boju in demokraciji. In to novo družbo smo si pred-

II. zasedanje AVNOJ

Mednarodni dogodki in velike zmage osvobodilnega gibanja, ki je postalo prevladujoč vojaški in politični dejavnik v vseh jugoslovanskih pokrajinah, so v pozni jeseni 1943 omogočili uresničitev nadaljnje stopnje v razvoju konstituiranja nove državne skupnosti jugoslovanskih narodov. Zamisel o sklicu drugega zasedanja AVNOJ, ki naj bi uzakonil dotedanje pridobitve osvobodilnega boja, se je porajala še pred kapitulacijo Italije, priprave pa so se začele takoj po prihodu vrhovnega štaba in CK KPJ v Jajce.

Protifašistični sveti kot vrhovni politični organi narodnoosvobodilnega boja po posameznih pokrajinah, ki so hkrati opravljali dolžnosti najvišjih organov ljudske oblasti, so v tistih dneh že izvolili svoje delegacije za drugo zasedanje AVNOJ. V Sloveniji so 42-člansko delegacijo določili na zelo široki zasnovi; izbrali so jo na splošnih in neposrednih volitvah izvoljeni odposlanci slovenskega naroda na zboru v Kočevju 3. oktobra 1943. Na pot je 10. novembra krenilo 18 delegatov, vendar je dvojica zaradi bolezni oziroma ran ostala v Beli krajini. Na zasedanje je tako odpotovalo 16 slovenskih delegatov, mednje pa ni vstet Edvard Kardelj, ki je odpotoval na kraj zasedanja že mesec dni prej. Pot je naše delegate vodila najprej do Otočca na Hrvaškem, kjer se jim je pridružila številna delegacija ZAVNOH, nato pa do Livna in nazadnje do Jajca.

Zasedanja v Jajcu, v noči z 29. na 30. november, se je udeležilo 157 izvoljenih delegatov, ki so z odobravanjem sprejeli poročilo vrhovnega komandanta NOV in PO Jugoslavije tovariša Tita o razvoju narodnoosvobodilnega boja narodov Jugoslavije v sklopu s tedanjimi mednarodnimi dogodki. V poročilu je tovariš Tito poudaril, da je napočil čas, da Protifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije postane zares najvišji zakonodajni in izvršni organ narodov Jugoslavije, in da je tudi čas za osnovanje takšnega izvršnega organa – v obliki začasne vlade, ki bo zmožen urejati vse zadeve, katere mora urejati prava narodna vlada.

Lado Ambrožič

Josip Rus:

Zgodovinska iztočnica za avnojske sklepe je bila dana že v Majniški deklaraciji pred 60 leti.

Josip Rus, eden od podpredsednikov AVNOJ, je bil rojen leta 1893 na Bledu. S 15-imi leti je vstopil v vrste slovenske sokolske organizacije in v zgodovinskem letu 1941 sodeloval na ustanovnem sestanku Osvobodilne fronte v Ljubljani kot zastopnik Sokola, nakar je bil ves čas NOB član IO OF.

»Zame je bilo drugo zasedanje AVNOJ tako pomemben dogodek, da me tistikrat druge stvari sploh niso posebej zanimale. Naposled se je uresničila želja, ki smo jo v sebi nosili dolga desetletja; kronana so bila vsa naša prizadevanja, usmerjena k istemu cilju: osnovanju demokratične in zbratimljene federativne Jugoslavije, temelječe na samoodločbi narodov. Zgodovinsko iztočnico uresničitve tega hotenja vidim že v Majniški deklaraciji, sprejeti 30. maja 1917 v Jugoslovanskem klubu, ki je zahtevala združitev vseh ozemlj v monarhiji, kjer prebivajo Slovenci, Hrvatje in Srbi, v samostojno državno telo, ki bo osvobojeno slehernega tujega gospostva in zgrajeno na demokratičnih temeljih.

Kako bi opisal pot na drugo zasedanje AVNOJ v Jajce? Videl sem, da general Jaka Avšič, ki nas je vodil, ves čas dobro obvlada položaj, in sem se počutil ob tem precej varnega, če lahko to rečem za čas kot je vojna. Avšič je natančno vedel, kam gremo, kod gremo, kje smo, kam bomo prišli. Delegati sicer nismo vedeli, kje zasedanje bo, vedeli smo le, da se bo sestal AVNOJ in da bo to nekje v Bosni. Med potjo se nismo kaj dosti pogovarjali, mislim, da tudi ni bilo

potrebe po tem, vsaj zame ne; bližajoči se dogodek me je tako prevzel, da bi bila vsaka razprava pravzaprav odveč. Omenil bi postane v Otočcu. To je bilo mesto snidenja s hrvaško delegacijo, s katero smo potem pot nadaljevali skupaj. Že pred srečanjem sem sam pri sebi ugibal, kdo vse bo prišel. Ob srečanju sem ugotovil, da so Hrvatje sestavili sila imenitno delegacijo, tako po številu kot po imenih. V pisani družini ni manjkalo nikogar. Bili so delavci, umetniki, kulturniki... Vladimir Nazor, Dr. Mandić, monsignor Rittig, pa Bakarić, Sremec, Paja Gregorić... Srečanje v Otočcu je bilo zame nad vse značilno. Pogovarjali smo se sproščeno, odprto, brez zadržkov. Rittig me je recimo prišel vprašat, kako je z našim škofom. Povedal sem mu, da je škof pač izdajalec. Vprašal me je še za mnenje, potem pa ni več spraševal, drugo ga ni zanimalo. To vzdruže je bilo zame tako prepričljivo, da sem bil, zlasti ob ugotovitvi, da sta delegaciji enotni glede vseh stališč, prepričan, da stvar mora uspeli.

V Livnu smo Slovenci stanovali pri družini Brkić. Teden dni smo bili tam. Tisti dnevi so bili precej živahni. Livno je živelo v avnojskem razpoloženju, vseppek. Ljudje so živeli v nekem pričakovanju, vedeli so, da gremo na zasedanje. V tem tednu smo si ogledali okolico in nekatere znamenitosti. Spomnim se, da je nekdo fotografiral Jersa, Novaka in mene, kako si ogledujemo nek samostan. Fotografija je razstavljena v mu-

zeju v Jajcu. Moram reči, da smo se delegati v tem času silno zblížali med seboj. Žal smo tedaj tudi zvedeli za nesrečo Lole Ribarja. Takrat še nismo mogli vedeti, kako je bilo to s strani Nemcev natančno preračunano. Hudo mi je bilo za Lolo, tudi zato, ker sem ga poznal; srečal sem ga v Poljanah v začetku leta 1943, ko sta se pri nas mudila z Ratom Dugonjičem.

V Jajcu sem prvič videl tovariša Tita. Mislim, da je bilo to 1. decembra, ko je prišel na pogovor s slovensko delegacijo. Name je naredil zelo dober vtis, tudi zaradi preprostega načina obnašanja. Nič zadržan ni bil in tudi ne tako, komandantski kot sem si ga bil predstavljal. Zelo neposreden. Imel si vtis, da je to človek, na katerega se lahko povsem zanesesh. Tudi Jaka Avšič je bil človek, na katerega si se lahko povsem zanesel, vendar – kajpak ne gre za primerjavo – je imel Jaka bolj formalen način komuniciranja, vsaj občutek sem imel takšen. Spo-

mnim se, da je Vidmar v tem pogovoru omenil, da bi bili delegati lahko bolj obveščeni. Ne vem pa več, kaj mu je Tito odgovoril.

V Jajcu smo stanovali v neki šoli, skupaj s hrvaškimi tovariši. Nekega večera nam je dr. Jambrišek, ne vem, kako je naneslo na to, pripovedoval svojo življenjsko zgodbo. Kako je zdravil srčne bolezni, kako je živel na dvoru v Beogradu, kakšne ljudi je srečeval. Tisti pogovor nas je še bolj zblížal, postali smo resnični prijatelji; na mah so odpadli vsi zadržki. – In ko je bilo konec zasedanja – da povem, zakaj omenjam Jambriška – smo se delegati razšli na vse strani. Spet smo bili skupaj s Hrvati. Na nekem travniku se je kolona zaustavila. Nekdo je povedal, da se je dr. Jambrišek zgrudil. In ko smo prišli bliže, smo ugotovili, da je naš prijatelj mrtev; najbrž srčna kap...«

Zoran Polič:

Izhodišče jugoslovanskega ustavnega in delegatskega mehanizma je bilo nedvomno dano prav na drugem zasedanju AVNOJ v Jajcu

Zoran Polič je eden tistih redkih družbenopolitičnih delavcev, ki od zasedanja našega prvega »parlamentarja« v Jajcu vseh teh 35 let aktivno deluje v skupščini Jugoslavije; zadnjih pet let je tudi predsednik Zbora republik in pokrajin. Rojen je bil leta 1912 v Lenartu, pred vojno je bil eden vodilnih funkcionarjev v sokolski organizaciji, med drugim načelnik Sokola na Taboru. V začetku NOB je bil član sekretariata mestnega odbora OF v Ljubljani, zatem pa ves čas član IO OF, organizator partizanskega sodstva, ob osvoboditvi član prve slovenske vlade, prezidija SNOS, poslanec v Zvezni skupščini, član ZIS.

»Pravzaprav bi težko govoril o kriterijih za sestavo slovenske delegacije, ki se je udeležila II. zasedanja AVNOJ. Po regionalnem principu gotovo nismo bili izbrani, saj je bil na ta način sestavljen že Kočevski zbor. Poskus je sicer bil, da bi bili določeni kriteriji pri izboru 42-članske delegacije upoštevani, vendar je bilo bolj ali manj jasno, da bo največ predstavnikov iz centra, to je iz našega vojaškega oziroma političnega vodstva. Kajti tudi tu je bilo članstvo v precejšnjem obsegu rekrutirano z vseh koncev. No, v končni sestavi delegacije, ki je štela 16 članov, pa je bilo potem še najmanj vojaških osebnosti, saj smo šli na pot v vojaško zelo razgibani situaciji.

Vedeli smo, da se bodo sestale vse delegacije in da se bomo dogovorili o nadaljnjem delu, zlasti političnem. In ker je že prvo zasedanje AVNOJ terjalo postavitev državotvornosti nove Jugoslavije, je bilo potem tudi jasno, da bo treba v Jajcu reči odločilno besedo glede tega. Ko smo prispeli v Livno, je šel tovariš Kidrič takoj dalje, in če se ne motim, se je še isti večer vrnil ter povedal, da je v načrtu zasedanja tudi osnovanje NKOJ, se pravi vlade. Hkrati pa smo zvedeli, da je v pripravi tudi nekakšna deklaracija, v kateri bo med drugim začetna perspektiva bodoče jugoslovanske ureditve kot tudi odlok o prepovedi vrnitve kralja v domovino. Ob tej priložnosti smo se v pogovoru odločili, da bo naša delegacija na zasedanju predlagala uvedbo novega vojaškega položaja – maršala Jugoslavije.

Pravzaprav nismo pričakovali, da bo vsa stvar v Jajcu tako precizno pripravljena, vsi dokumenti in deklaracije, ki so bili dejansko pravi ustavni akti. In prav ti dokumenti, ki jim največkrat odmerjamo premajhno pozornost, pomenijo tisto ustavno osnovo formalno in institucionalno potrjenega ustavnega življenja.

V Jajcu ni bilo treba iskati nobenih kompromisov. Kar je bilo predloženo, je bilo spontano tudi potrjeno, sprejeto, saj je šlo za potrditev tistega, kar so ljudje nosili v sebi ves čas. Če bi nekdo na primer rekel, da bomo poklicali kralja nazaj, bi bil to tisti hip čisti anahronizem. Zato, pravim, ni bilo treba iskati nobenih kompromisov. Jajce je bila manifestacija, ne iskanje rešitev, toda za vsem tem je bilo tri leta bojev. Šlo je za pravo, ustavno nadaljevanje boja, političnih naporov, vsega tistega, kar se je naprednega in zavednega sprožilo leta 1941 in tistega naprednega izpred druge vojne. Tu so vsi ti pogledi, te ideje, dobili svoje polno priznanje. In če danes gledamo na pojav Jajca, lahko ponovno ugotovljamo, da je bilo zasedanje na zunaj manifestacija, navznoter pa najpristnejša realizacija samoupravnih dogovornih razmerij: ustavodajna skupščina – prva ustava, tu je tista rdeča nit, ki se nenehno ponavlja tudi v novih ustavah in vseh pomembnejših zakonih po vojni. Enako velja za delegatski mehanizem, tudi o tem govorimo premalo. Leta 1942, ob nastanku prvih osvobojenih ozemelj, smo od vseh vodstev na terenu, odborov OF in kasneje narodnoosvobodilnih odborov, zahtevali, da mora pri sprejemanju katerekoli odločitve sodelovati tudi vse prebivalstvo. In da mora ta najširši krog potem izbrati v svoji sredi tiste, ki bodo v dani situaciji resnično pravilno zastopali stališča baze. Te zahteve so bile upoštevane tudi pri pripravah na Kočevski zbor. Takrat sicer še nismo govorili o delegatskem mehanizmu, načelo pa je vendarle živelo v nas in bilo tudi izpričano. Nova oblast, smo govorili, mora rasti iz množičnosti, iz sodelovanja vseh občanov.

Kmalu po vojni, ko smo bili prisiljeni centralizirati našo oblast, naše materialne vire,